

PRILOGA 3

EVA 2021-2030-0053

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o notariatu

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Doba digitalizacije in elektronsko poslovanje na daljavo je vpeto v skoraj vsa področja družbenega življenja. Napredne digitalne tehnologije omogočajo spreminjanje obstoječih in oblikovanje novih poslovnih modelov, razvoj novih izdelkov in storitev, povečujejo učinkovitost in konkurenčnost gospodarstva ter pripomorejo k širšemu družbenemu in gospodarskemu razvoju. Finančne in poslovne transakcije se opravljajo po elektronski poti hitreje, ceneje, predvsem pa enostavneje, kar presega klasičen način poslovanja ob fizični navzočnosti pravnih subjektov. Večino storitev je mogoče opraviti na daljavo z elektronskimi sredstvi na varen in zanesljiv način. Odpirajo se nove poslovne priložnosti, ki nosijo tudi tveganja uporabe digitalnih sredstev za kriminalni namen in pranje denarja. Prav zato, da se v pravnem prometu zagotovi pravna varnost vsem, ki vstopajo v različna civilnopravna razmerja, je notariat ključna institucija, v kateri se uresničuje ustavno načelo zaupanja v pravo in posledično temu institucija, v kateri se lahko uporaba informacijske tehnologije v praksi udejanja na varen in zanesljiv način.

Tudi izzivi in tveganja, ki jih je povzročila pandemija COVID-19 v zvezi z učinkovitim delovanjem pravosodja, so pomembno prispevali k uporabi digitalnih tehnologij. Tehnične in tehnološke rešitve povečujejo zaupanje v pravo, povečujejo možnost dostopa do učinkovitega sodnega varstva, povečujejo možnosti za doseganje višje stopnje ravnanja, skladnega s standardi pravne države ter tako uveljavljanja in spoštovanja temeljnih pravic, izboljšujejo dostop do izvensodnih in alternativnih načinov reševanja sporov, ob hkratnem spoštovanju pravice do učinkovitega sodnega varstva v vsakem posameznem primeru ter pravice do poštenega sojenja in dostopa do informacij in orodij o pravicah in obveznostih posameznikov, s hkratnim upoštevanjem vseh skupin v družbi, še posebej ranljivih. Status in organizacija notariata zagotavlja kakovostno podporo storitev v pravosodju, ki je dostopno vsem. Notarji so velik doprinos k pravni varnosti, ki je predvsem nevtralna skrb za potek civilnopravnega razmerja že v času njegovega nastajanja.

V zvezi s tem uporaba informacijskih tehnologij notarjem in njihovim strankam ponuja praktične rešitve, ki so namenjene hitrejšemu in enostavnemu sklepanju pravnih poslov oziroma urejanju

pravnih razmerij, še posebej, če imajo stranke svoje prebivališče v različnih državah in je zaradi oddaljenega sedeža notarja fizičen dostop do notarskih storitev otežen.

Oblikovanje prihodnjega enotnega evropskega digitalnega trga oziroma enotnega evropskega digitalnega prostora bo prineslo vrsto prednosti in priložnosti gospodarstvu in družbi, vendar pa bo hkrati odprlo vprašanja pripravljenosti slovenskih pravnih subjektov na novo evropsko digitalno okolje brez meja. Digitalni strateški cilji Evropske unije so usmerjeni v digitalno preobrazbo, ki bo koristila in izboljšala vsakdanje življenje državljanov, poenostavila delovanje podjetij ter prispevala k doseganju podnebne nevtralnosti do leta 2050. Poleg Uredbe (EU) št. 910/2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (v nadaljnjem besedilu: uredba eIDAS)¹ tudi Direktiva (EU) 2019/1151 glede uporabe digitalnih orodij in postopkov na področju prava družb (v nadaljnjem besedilu: digitalizacijska direktiva)² vzpodbuja države članice, da sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za usklajitev z zahtevami uredbe eIDAS glede uporabe sredstev elektronske identifikacije ter storitev zaupanja, kot tudi z zahtevami iz direktive za vzpostavitev možnosti ustanovitve družbe z omejeno odgovornostjo na oddaljen način brez fizične prisotnosti strank. Medtem ko uredba eIDAS zagotavlja okvir za doseg ustreznih ravni varnosti in zanesljivosti elektronske identifikacije in storitev zaupanja ter tako odpravlja ključne ovire za čezmejno uporabo, se z digitalizacijsko direktivo določajo podlage za možnost ustanovitve družbe z omejeno odgovornostjo na oddaljen način brez fizične prisotnosti strank.

Digitalizacijska direktiva določa digitalizacijo postopkov ustanavljanja gospodarskih družb, zlasti z obvezno ustanovitvijo družbe z omejeno odgovornostjo na daljavo. Sama digitalizacijska direktiva predvideva, da se lahko ustanovitev in vpis v sodni register zagotavlja v celoti preko spleta s pomočjo spletnih postopkov in orodij, ne da bi morala biti stranka fizično navzoča pri registrskem organu, ki je v posamezni državi članici pooblaščen za obravnavanje vseh vidikov ustanovitve družb, tako za družbe z omejeno odgovornostjo, delniške družbe in komanditne delniške družbe, prav tako pa za vpis podružnice tuje kapitalske družbe in posledično vpis sprememb podatkov in dokumentov glede prej navedenih subjektov v sodni register.

Zaradi digitalizacijske direktive se bodo morala določiti pravila za spletno ustanovitev družb s čezmejnim priznavanjem elektronskih identifikacij in avtentikacij ter omejiti možnost spletne ustanovitve na določene oblike kapitalskih družb. Ker imajo notarji bistveno vlogo pri sestavi ustanovitvenih aktov pri fizični ustanovitvi gospodarskih družb, predvsem z vidika preverjanja pogojev za ustanovitev kot tudi preverjanja identitete, je v sistem spletne ustanovitve nujna vključitev zanesljivega sistema varnega spletnega oziroma digitalnega ugotavljanja identitete bodočih družbenikov.

Nova Strategija razvoja slovenske informacijske družbe 2030 bo nadgradnja dosedanje strategije, katere cilj je digitalizacija, ki povečuje kakovost življenja prebivalcev Slovenije na trajnosten in zaupanja vreden način. Prizadevanja stremijo k intenzivni in inovativni rabi digitalnih tehnologij v vseh segmentih družbe ter k zagotavljanju možnosti za vključenost slehernega državljana v informacijsko družbo. S pospešenim digitalnim preoblikovanjem družbe in gospodarstva se želi izkoristiti razvojne priložnosti digitalnih tehnologij, tudi z digitalizacijo javnih storitev ter širitvijo možnosti komunikacije z državnimi organi, nosilci javnih pooblastil in pravosodnimi organi preko digitalnih orodij in poti.

---

¹ UL L št. 257 z dne 28. 8. 2014.

² UL L 186, 11.7.2019, str. 80–104.

Ukrepi za izrabo družbenega in gospodarskega potenciala informacijsko-komunikacijskih tehnologij in interneta za digitalno rast so okoliščine, ki vplivajo na delovanje notarjev in dosednji način poslovanja spreminjajo, kar nujno pomeni določena prilagajanja delovanja notariata in samih notarjev kot nosilcev javnih pooblastil.

Ureditev po veljavnem Zakonu o notariatu (v nadaljnjem besedilu: ZN)³ omogoča sestavo notarskih listin v fizični obliki in z izjemo oporoke tudi sestavo notarskih listin v elektronski obliki. Postopki delovanja notarskih pisarn so se v preteklosti že digitalizirali v postopkih, kjer notar kot pooblaščenec strank te zastopa pred sodišči (npr. v postopkih vpisov v sodni register in zemljiško knjigo), in pri delu, ki se nanaša na poslovanje notarja z uvedbo informacijskega sistema e-Notar. Vse hitrejši razvoj informacijske tehnologije pa terja, da bo v prihodnje omogočeno izvajanje digitalnih notarskih storitev z možnostjo oddaljenega dostopa do notarja, za kar so potrebne tudi normativne spremembe.

Veljavni ZN določa način ugotavljanja osebne istovetnosti na podlagi uradnih dokumentov oziroma na drug način, po katerem je istovetnost udeleženca mogoče nedvomno izkazati. Istovetnost udeležencev pravnih poslov se ugotavlja na podlagi osebne izkaznice in potnega lista. Ta osebna dokumenta vsebujeta biometrično fotografijo, na podlagi katere se lahko nedvomno ugotovi istovetnost osebe, ki sklepa pravni posel. Iz razlogov pravne varnosti se zaradi sestavljanja notarskih listin na daljavo veljavna določba o ugotavljanju istovetnosti dopolnjuje z določbo, ki določa način ugotavljanja istovetnosti strank pri sestavljanju notarskih listin preko varne video povezave z notarjem.

Temelj digitalizacije notarskih storitev ni le v oddaljenem dostopu do notarskih storitev pač pa tudi v povezovanju z drugimi informatiziranimi evidencami (vpogled v javnopravne evidence). Približevanje k cilju digitalnih javnih storitev ter približevanje k prijaznejšim in kvalitetnejšim storitvam države na področju pravosodja terja sprejem rešitev za uvedbo elektronske izmenjave podatkov ter s tem neposreden dostop do uradnih evidenc, iz katerih bodo notarji črpali podatke, ki jih potrebujejo pri opravljanju notarskih storitev.

Pravna podlaga za digitalizacijo notarskega poslovanja v splošnem delu veljavnega ZN že obstaja. Za uspešno sestavo notarske listine v elektronski obliki na daljavo, ki bo imela učinke javne listine, so potrebne nadaljnje prilagoditve veljavne ureditve, in sicer 1. identifikacija strank in drugih udeležencev na daljavo, 2. vzpostavljena video povezava z notarjem, 3. pravna varnost notarske listine v elektronski obliki, 4. kvalificirani elektronski podpis notarja in njegov kvalificirani elektronski žig, 5. elektronski podpisi strank in drugih udeležencev ter 6. hramba notarske listine v elektronski obliki.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

- digitalizacija notarskih storitev za poenostavitev življenja ljudi in ustvarjanje priložnosti,
- oddaljen dostop do notarja za fizične in pravne osebe,
- sestavljanje notarskih listin na daljavo,
- videoelektronska identifikacija preko varne video povezave z notarjem,
- poenostavljeno pridobivanje podatkov iz uradnih evidenc s povezavo do javnih registrov in evidenc,

---

³ Uradni list RS, št. 2/07 – uradno prečiščeno besedilo, 33/07 – ZSReg-B, 45/08, 91/13 in 189/20 – ZFRO.

- poenostavitev dokazovanja primernosti notarskih prostorov in opreme v postopku imenovanja notarja,
- zagotovitev pravne varnosti pri uveljavljanju odškodninske odgovornosti notarjev.

Cilj predloga zakona je zaobseči normativni okvir za urejanje civilnopravnih razmerij med fizičnimi in pravnimi osebami ter sestavljanje javnih listin na daljavo z uporabo videoelektronske identifikacije preko varne video povezave z notarjem, izboljšati podporno okolje za sodelovanje z gospodarstvom in državljani ter na ta način prispevati k povečanju uporabe in razvoju digitalnih storitev v družbi ter hkrati omogočiti enostaven, hiter in elektronski dostop do podatkov za državljane.

Predlagane določbe bodo pravnim subjektom, ki vstopajo v različna civilnopravna razmerja, omogočale, da bodo hitreje in učinkoviteje ustvarjali gospodarske priložnosti, poenostavljeno sklepali pravne posle, overjali podpise oziroma sestavljali enostranske izjave volje, ko je posebna oblika izjave volje predpisana oziroma vloga notarja potrebna.

S predlagano novelo zakona se zasleduje cilj celovite digitalizacije notarskih storitev z uvedbo možnosti, da se čim večji del teh storitev opravi na daljavo, kar je še posebej pomembno za tuje fizične in pravne osebe ter Slovence, živeče v tujini. Ključno je, da se preko zanesljivega sistema varnega spletnega oziroma digitalnega ugotavljanja identitete za posamezne notarske storitve odpravi obveznost fizične prisotnosti strank, še posebej v primeru statusnih sprememb pri gospodarskih družbah, kot so sprememba družbene pogodbe, vstopi in izstopi družbenikov in menjave deležev.

V zvezi z navedenim so ciljna skupina predloga novele zakona fizične in pravne osebe, ki bodo koristile možnost opravljanja notarskih storitev na daljavo. V primerjavi s fizičnimi storitvami se v prvem letu od zagotovitve tehničnih pogojev za sestavljanje notarskih listin na daljavo zasleduje ciljna vrednost doseči do 10 odstotkov notarskih opravil z uporabo videoelektronske identifikacije preko varne video povezave z notarjem. Dolgoročno pa se zasleduje povečanje ciljne vrednosti na vsaj 50 odstotkov letno.

Dosedanja ureditev, ki omogoča sestavljanje javnih listin ob fizični prisotnosti strank v navzočnosti notarja, ostaja nespremenjena.

2.2 Načela

Temeljnih načel dosedanjega zakona predlog zakona ne spreminja in še vedno uresničuje:

- načelo ustavnosti in zakonitosti,
- načelo hitrega in kvalitetnega opravljanja notarskih storitev,
- načelo zagotavljanja pravne varnosti,
- načelo varovanja pravic strank v razmerju do notarja,
- načelo nezdržljivosti opravljanja notariata.

Predlog zakona sledi rešitvam, ki jih za namene ugotavljanja identitete uporabnika elektronskih storitev organov državne uprave vsebuje Zakon o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja⁴ ter vsebinsko uresničuje načela, ki sicer izhajajo že iz uredbe eIDAS, in sicer načela objektivnosti, nediskriminacije, preglednosti in sorazmernosti. Hkrati predlog v kar največji možni meri stremi k zmanjševanju normativnih ovir za opravljanje elektronskih notarskih storitev na

---

⁴ Uradni list RS, št. 121/21.

daljavo. Predlog zakona sledi tudi načelom pravne varnosti ob identifikaciji v interesu preprečevanja zlorabe identitet pravnih subjektov, ki vstopajo v pravna razmerja, z zagotavljanjem jasnosti in predvidljivosti ureditve ob spoštovanju varstva osebnih podatkov.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

1) Odgovornost notarja pri sestavljanju zasebnih listin

Na podlagi drugega odstavka 137. člena Ustave RS⁵ je notariat javna služba, njegovo delovno področje in pooblastila določa zakon, notarji imajo javno pooblastilo in so imenovani po zakonsko določenem postopku. Najpomembnejše pooblastilo, ki ga je zakonodajalec prenesel na notarje, to je sestavljanje javnih listin, se s predlogom zakona ohranja. Kljub temu, da notar izvaja javno službo, pa se mu ne sme onemogočiti, da na zahtevo strank sklepa tudi zasebne listine. Pri tem se zaradi večje pravne varnosti strank šteje, da v celoti opravlja javno službo, za katero je značilna osebna poklicna odgovornost. Strankina zahteva za notarsko storitev ni ponudba za sklenitev mandatne pogodbe niti pogodbe o delu. Čeprav se izvršuje na zasebnopravni ravni, je notarsko opravilo uradno opravilo javnopravne narave, le listina nima značilnosti javne listine. Zasebno listino bo tako kot notarsko listino podpisal notar, ki jo je sestavil, poleg podpisa pa odtisnil svoj pečat ali žig.

2) Povezovanje z drugimi informatiziranimi evidencami (vpogled v javnopravne evidence).

Veljavni ZN določa, da je notar za potrebe notarskih storitev sam dolžan pridobiti podatke oziroma dokazila o podatkih iz uradnih evidenc, ki jih vodijo državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti ali nosilci javnih pooblastil, in teh podatkov oziroma dokazil ne sme zahtevati od strank, pri čemer so zahtevane podatke notarjem dolžni posredovati organi in nosilci javnih pooblastil brezplačno, razen podatkov, ki jih organi samoupravnih lokalnih skupnosti posredujejo v skladu z zakonom, ki ureja urejanje prostora. S predlogom sprememb in dopolnitev Zakona o notariatu se določa način, ki bo notarjem omogočil ne le pridobivanje podatkov iz uradnih evidenc, temveč tudi obdelavo osebnih in drugih podatkov o strankah ter dokazila o podatkih iz vseh zbirk osebnih podatkov in uradnih evidenc. S predlogom se širi dostop notarjev do vseh zbirk podatkov, ki jih upravljajo poleg državnih organov, samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil tudi javni zavodi, javne agencije in druge pravne osebe javnega prava. Predlog zakona v novem 5.b členu notarjem omogoča pridobitev podatkov, ki se obdelujejo v informatiziranih zbirkah, na podlagi zahteve prek neposrednega elektronskega dostopa. Pridobivanje podatkov oziroma izpiskov iz raznih evidenc je zamudno in prepuščeno notarjem ali udeležencem pravnih poslov, ki morajo za pridobitev potrebnih izpiskov in dokumentov naslavljati zahtevke na različne organe, kar z uvajanjem digitalnih notarskih storitev z možnostjo oddaljenega dostopa do notarja in povezovanja notarja z različnimi javnopravnimi evidencami presega klasičen način poslovanja.

Razvoj elektronskega poslovanja je vplival na vzpostavitev zakonskih temeljev za uvedbo elektronske izmenjave podatkov. Dosedanja praksa je pokazala, da je za približanje k cilju pravne varnosti in razbremenitvi sodstva ter približevanju k prijaznejšim in kvalitetnejšim storitvam države na področju pravosodja potrebno omogočiti neposreden dostop do različnih uradnih evidenc.

---

⁵ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a.

Veljavna ureditev enajstega odstavka 10.a člena Zakona o gospodarskih družbah⁶ že določa, da registrski organi, določeni s tem zakonom, in notarji po uradni dolžnosti z zahtevo v elektronski obliki v kazenski evidenci ter evidenci pravnomočnih odločb sodišč, ki ju upravlja Ministrstvo za pravosodje, v evidenci Inšpektorata Republike Slovenije za delo, evidenci Tržnega Inšpektorata Republike Slovenije in evidenci Finančne uprave Republike Slovenije preverijo, ali za vpis v sodni register ali Poslovni register Slovenije obstaja omejitev glede ustanavljanja družb in podjetnikov ter glede pridobitve statusa družbenika.

Povezovanje notarja z različnimi javnopravnimi evidencami bodo pozitivno občutili uporabniki na različnih področjih družbenega urejanja, predvsem na področju nepremičninskega in gospodarskega prava. S to rešitvijo se zasledujejo zlasti cilji, ki krepijo zagotavljanje pravne varnosti in odpravljajo administrativne ovire.

Informacijski sistem za podporo poslovanja notarja (e-notar) je zasnovan s ciljem izboljšanja kakovosti poslovanja in optimizacije vodenja postopkov, kar optimizira delo notarjev, zagotavlja hitrejše in kvalitetnejše poslovanje fizičnih in pravnih oseb v zvezi z notarskimi storitvami ter povečuje pravno varnost. Poenostavlja pa tudi delo notarjev, saj omogoča pridobivanje podatkov iz uradnih evidenc ter elektronsko upravljanje notarskih evidenc in vpisnikov.

Če naj notarji storitve opravijo hitro in kvalitetno, je nujno potrebno, da jim je na voljo elektronski dostop do vseh elektronskih baz podatkov iz javnopravnih evidenc. Predlagana ureditev bo tako notarjem omogočila učinkovitejše poslovanje, saj se bodo odpravile administrativne ovire, hkrati pa bo zagotovila tudi hitrejše in cenejše postopanje v notarskih storitvah, ki se bodo zato državljanom še bolj približale. Brez ustrezne zakonske podlage za pridobivanje in obdelavo osebnih in drugih podatkov, ki jo terja informacijski sistem e-notar, se storitev, ki jo omogoča, ne more udejanjati. Predlagatelj zaradi zahtevnosti izvedbe te rešitve, ki bo terjala tudi posebne dogovore o tehničnem izvajanju povezovanja z upravljavci osebnih podatkov in drugimi upravljavci zbirk podatkov, predvideva, da bo v imenu vseh notarjev te dogovore sklepala Notarska zbornica Slovenije.

3) Administrativna poenostavitev pri zagotavljanju opreme in prostorov, ki so potrebni in primerni za opravljanje notariata

Predlog zakona uvaja ureditev, po kateri se bo poenostavil postopek dokazovanja primernosti notarskih prostorov in opreme, saj bo moral kandidat za notarja podati le izjavo, da bo v primeru imenovanja zagotovil opremo in prostore, ki so potrebni in primerni za opravljanje notariata. Ker sta po oceni predlagatelja primerno zagotovljena oprema in prostor bistvena za poslovanje notariata tako kot sklenjena zavarovalna pogodba za škodo iz 14. člena veljavnega zakona ter priskrbljen pečat in žig iz 15. člena veljavnega zakona, je pogoj zagotovitve opreme in prostorov predviden kot dodatno dejanje, ki je potrebno in brez katerega notar ne more izreči prisege pred predsednikom višjega sodišča ter tako ne začeti s svojim notarskim poslovanjem. Primernost opreme in prostorov bo po predlogu zakona ugotavljala tričlanska komisija, ki jo bo določil Izvršni odbor Notarske zbornice Slovenije. Komisija bo o primernosti prostorov in opreme sestavila zapisnik, ki ga bo posredovala Ministrstvu za pravosodje in predsedniku višjega sodišča, na katerega območju je sedež notarskega mesta, na katero je notar imenovan. Merila in postopek za ugotavljanje primernosti prostorov in opreme, potrebne za opravljanje notariata, bo določila Notarska zbornica Slovenije.

⁶ Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C in 18/21.

⁷ Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZEPT, 46/14 in 121/21 – ZEISZ.

4) Zavarovanje poklicne odgovornosti notarjev

Veljavna ureditev zavarovanja poklicne odgovornosti notarjev strankam ne omogoča učinkovitega varstva. K izboljšanju varstva interesov in koristi uporabnikov (strank) notarskih storitev pripomore tudi nova predlagana določba, v skladu s katero bo morala zavarovalna pogodba vsebovati določilo, da lahko stranke uveljavljajo zahtevke iz naslova zavarovanja za škodo tudi po prenehanju zavarovalne pogodbe, če vzrok za nastanek škode ali nastanek škode izvira iz časa trajanja zavarovalne pogodbe. Prav tako pomembna novost, ki zagotavlja sklepanje zavarovanj poklicne odgovornosti, bo obveznost zavarovalnic sklepati zavarovanja s takšno vsebino.

5) Opravljanje notarskih storitev na daljavo

Veljavna ureditev ZN že vsebuje pravno podlago za sestavljanje notarskih listin v elektronski obliki, ki pa se s predlogom zakona zaradi uvedbe oddaljenega dostopa do notarja in celovite digitalizacije notarskih storitev nadgrajuje.

Notariat je javna služba, katere delovno področje in pooblastila določa zakon. Notariat opravljajo notariji, kot svoboden poklic. Notarji so osebe javnega zaupanja, pristojni za:

- sestavljanje javnih listin o pravnih poslih,
- sestavljanje javnih listin o izjavah volje oziroma dejstvih, iz katerih izvirajo pravice,
- prevzemanje listin v hrambo,
- prevzemanje denarja in vrednostnih papirjev za izročitev tretjim osebam ali državnim organom,
- alternativno reševanje sporov in
- opravila, ki se jim lahko odstopijo po zakonu.

Vrste notarskih listin so notarski zapisi, notarski zapisniki in notarska potrdila. Notarske listine in njihovi odpravki so javne listine.

Digitalizacija je pričakovanje, ki postaja nujnost. Da je lahko zares učinkovita, je potreben razvoj in dostopna tehnologija, ustrezna usposobljenost uporabnikov in varno spletno okolje. Da se lahko digitalizacija udejanja na vseh področjih javnih storitev, tudi nosilcev javnih pooblastil ter pravosodja, ima interes tudi država. Poseben izziv in nujnost je pripraviti digitalno okolje za izvedbo notarskih storitev tako, da bo dosegljivo vsem državljanom. Notarji se v vsakodnevni praksi srečujejo z vedno večjimi pričakovanji fizičnih in pravnih oseb, povezanih z možnostjo uveljavljanja pravic z uporabo digitalnih okolij. Prav zato se s predlogom zakona določa pravna podlaga za digitalizacijo notarskih storitev z oddaljenim dostopom do notarja in sicer preko:

- varnih video komunikacijskih povezav,
- visokokvalitetne komunikacijske tehnologije za ugotavljanja in preverjanja istovetnosti,
- prevzemanja podatkov iz uradnih evidenc, ki jih vodijo državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti ali nosilci javnih pooblastil,
- elektronskega podpisovanja in elektronskega vročanja,
- zagotavljanja varne elektronske hrambe listin,
- izobraževanja notarjev in vseh zaposlenih v notarski pisarni za uporabo digitalnih orodij in
- vzpostavljanja primernega okolja za vstop v digitalno okolje ter pomoč uporabnikom.

Določba 13. člena Zakona o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu (v nadaljnjem besedilu: ZEPEP)⁷ določa, da za pravne posle, ki morajo biti sklenjeni v obliki notarskega zapisa, velja izjema od pravila enakovrednosti elektronske oblike s pisno obliko. Po tem členu se šteje, da je elektronska oblika enakovredna zakonsko predpisani pisni obliki, če so podatki v elektronski obliki dosegljivi in

primerni za kasnejšo uporabo, kar pa ne velja za pravne posle, za katere zakon določa, da morajo biti sklenjeni v obliki notarskega zapisa. Z namenom, da se doseže veljavnost notarskega zapisa tudi v elektronski obliki, se s predlagano ureditvijo zagotavlja enakovrednost notarskega zapisa, sestavljenega v elektronski obliki, z njegovo različico v fizični, pisni obliki, razen za zemljiškoknjižna dovolila, s katerimi se prenaša lastninska pravica na nepremičnini ali s katerimi se ustanavlja druga stvarna pravica na nepremičnini in za oporočna razpolaganja.

b) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona temelji na ustaljenih načelih ter vsebinsko ne spreminja temeljnih določb veljavne ureditve ZN. Primarno se določajo pravila, ki bodo skladno z ureditvijo, ki ureja elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja, omogočala elektronsko sestavo notarskih listin na daljavo z enako dokazno močjo kot notarske listine, sestavljene v fizični obliki. Prav tako se ohranja sistematika veljavne ureditve o sestavljanju notarskih listin v pričo notarja ob fizični prisotnosti strank in drugih udeležencev.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima finančnih posledic za državni proračun in nima finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

Notarska zbornica Slovenije ocenjuje, da bodo stroški vzpostavitve digitalizacije notarskih storitev obsegali stroške izobraževanja notarjev na daljavo, stroške nadgradnje registra oporok, stroške sestave notarskih listin na daljavo in arhiviranja notarskih listin v digitalno obliko, stroške licenc in (najema) strojne opreme, stroške nakupa ali razvoja programske opreme, stroške vzpostavitve produkcijskega delovanja, obratovalne stroške, stroške analiz in druge stroške, znašali skupaj 1.816.000 EUR. Sredstva za vzpostavitev digitalizacije notarskih storitev bo zagotovila Notarska zbornica Slovenije iz lastnih virov financiranja ali iz razvojnih sredstev Evropske unije.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Prikaz ureditve v državah članicah EU

ČEŠKA

Na Češkem lahko notarji sestavijo elektronske notarske listine na področju prava gospodarskih družb. Elektronski notarski zapisi se lahko sestavijo v notarski pisarni ali na daljavo. V postopku sestave notarske listine na daljavo stranko identificira notar z uporabo elektronske identifikacije ali bančne identifikacije. Ker je notarjem omogočen dostop do fotografij čeških državljanov v matičnem registru, lahko na ta način opravijo dodatno identifikacijo prek videokonference. Glede

pravne ureditve identifikacije na daljavo, je v notarskem kodeksu določeno, da se kvalificirana sredstva za identifikacijo uporabljajo le, če izpolnjujejo zahteve glede „visoke“ ravni zanesljivosti v smislu uredbe eIDAS. Notarski zakonik izrecno dovoljuje za identifikacijo tudi uporabo bančne identifikacije - BankID. Uporaba videokonferenčne povezave je obvezna.

Notarski zapis ustanovitve gospodarskih subjektov se sestavi in podpiše elektronsko, notar pa priloži svoj kvalificirani elektronski podpis in kvalificirani elektronski časovni žig. Stranka lahko uporablja kvalificirani elektronski podpis ali napredni elektronski podpis, ki temelji na kvalificiranem potrdilu. Na koncu notar neposredno vpiše novoustanovljeno družbo ali spremembe v zvezi z obstoječimi družbami v poslovni register.

Poleg elektronskega notarskega zapisa in postopka videokonference je bila uvedena tudi obveznost preverjanja elektronskih podpisov preko vsebnika ASiC-E. Uvedena sta bila tudi dva nova registra, ki ju vodi Notarska zbornica Češke republike: Register potrjenih podpisov in Register notarskih listin. Z uporabo referenčne številke in podatkov iz podpisa ali notarske listine je mogoče preveriti pristnost listin na spletu. Akti, ki so bili naloženi v register notarskih listin, niso javno dostopni. Registrirajo se elektronski in papirni notarski zapisi. V primeru notarskih listin v papirni obliki notar naloži skeniranje in elektronsko berljivo različico listine. Register potrjenih podpisov vsebuje samo podatke o potrdilih, brez listin oziroma dokumentov.

Vse navedene spremembe so začele veljati 1. septembra 2021.

ESTONIJA

Sestavljanje notarskih listin na daljavo je v Estoniji mogoče od februarja 2020. Večina notarskih opravil se lahko izvede na daljavo, razen sklepanja zakonskih zvez in razvez. Sestava pravnih poslov, s katerimi se obremenijo ali odtujijo nepremičnine, so najpogostejša dejanja, ki jih notarji opravljajo na daljavo.

Na notarskem naroku se stranke preko posebne spletne strani s svojo osebno izkaznico ali mobilno identifikacijsko številko prijavijo v aplikacijo oziroma elektronski notarski program. Notar ima aplikacijo nameščeno v svojem računalniku. Preko vzpostavljene video povezave se stranke z notarjem pogovarjajo, postavljajo vprašanja, dobijo pojasnila in si ogledajo osnutek notarske listine. Notar lahko osnutek listine v realnem času videopovezave spremeni ali popravi oziroma dopolni. Ko je listina usklajena in pripravljena za podpis, jo digitalno podpišejo stranke in notar. Pri sestavljanju notarskih zapisov na daljavo ima notar enake naloge in enake dolžnosti kot pri sestavljanju notarskih zapisov v fizični obliki v navzočnosti stranke. Še posebej velja načelo poštenosti, vestnosti, točnosti in nepristranosti, dolžnost ohranitve tajnosti, spoštovanja oblikovnih in vsebinskih zahtev pri listinski dejavnosti, poučitve strank o pravnih posledicah nameravane sklenitve pravnega posla, ugotavljanja prave volje udeležencev pravnega posla, preprečevanje nejasnih in dvoumnih formulacij, varstva šibkejših in neizkušenih strank ter ob tem ugotavljanja prave in svobodne volje starejših in neveščih, ki imajo pri sestavljanju notarskih listin ob sebi zaupnika oziroma pomočnika.

Notar motra pri sestavljanju listin na daljavo še posebej pazljivo ugotoviti identiteto strank, njihovo pravno in poslovno sposobnost. Če sumi, da stranka podaja izjavo ali opravlja transakcijo pod prisilo, lahko od nje zahteva, da se s kamero sprehodi po prostoru oziroma sobi, v kateri se izvaja storitev video povezave z notarjem.

Zaradi varnosti, pa tudi zaradi ekonomičnosti, je bil program za avtentikacijo oziroma sestavo notarskih listin na daljavo v celoti in posebej razvit za estonske notarje ter vključen v že obstoječi e-notarski sistem, ki je v lasti notarske zbornice. Program vključuje vse komponente, ki jih notar potrebuje za avtentikacijo na daljavo, to je prijava z ID-kartico, video klic, sposobnost snemanja, deljenje dokumenta oziroma listine in digitalno podpisovanje. Na ta način e-notarski sistem omogoča popolno storitev na enem mestu za razliko od modela, ki ga sestavljajo storitve različnih ponudnikov ali zasebnih platform.

Vgrajena je tudi varovalka z možnostjo uporabe storitev zunanega ponudnika za pomoč pri identifikaciji strank, kar pomeni ugotavljanje, ali se biometrične značilnosti osebe na zaslonu ujemajo s tistimi na fotografiji dokumenta. Slednja storitev se uporablja v primeru, ko nekdo dejansko uporablja osebno izkaznico in prijavnne kode druge osebe, podobnost teh oseb pa je taka, da notar ne opazi, da oseba ni tista, za katero se izdaja. Čeprav je prijavna koda in ID-kartica enako pomembna kot PIN koda bančne kartice in si jo stranke morajo skrbno varovati, dodatna varnost ni odveč. Dodatna storitev zunanega ponudnika ni obvezna, notar pa se lahko odloči, ali jo bo uporabljal ali ne.

Prav tako ima notar dostop do zbirke podatkov registra policije in mejne straže, v kateri so fotografije vseh oseb, ki jim je bila izdana estonska osebna izkaznica. Na ta način lahko notar z uporabo slike, ki jo prevzame, v registru ugotovi osebno istovetnost strank in drugih udeležencev.

Ureditev omogoča testno okolje, v katerem uporabnik pred notarsko storitvijo preveri: 1) podpis z osebno izkaznico ali mobilno ID-kartico, 2) delovanje spletne kamere in mikrofona. 3) hitrost internetne povezave in 4) varnostne omejitve požarnega zidu.

Možna je tudi hibridna sestava notarskih listin tako, da je ena ali več strank fizično prisotnih v notarski pisarni, drugi pa pri sestavi listine sodelujejo preko video povezave. V tem primeru stranke, ki so v notarski pisarni, listino lastoročno podpišejo v fizični obliki, stranke, ki sodelujejo preko video povezave, pa listino elektronsko podpišejo, notar podpiše obe listini fizično in elektronsko, ne glede na to se štejeta za eno javno listino.

Sestavljanje notarskih zapisov v elektronski obliki na daljavo ni obligatorno za notarje, kar pomeni, da lahko ta način sestavljanja listine zavrnejo. Večina notarjev v Estoniji dnevno uporablja zgolj možnost sestavljanja notarskih zapisov v elektronski obliki. Po statističnih podatkih od vseh notarjev v Estoniji (manj kot 100) izhaja, da možnosti sestavljanja e-listin na daljavo do danes niso uporabili samo štirje notarji.

LATVIJA

V Latviji lahko pravni subjekti opravljajo vse notarske storitve preko videokonferenčnega sistema z notarjem, ki je bil vzpostavljen leta 2018. S spremembo Zakona o notariatu je uvedena možnost, da lahko zapriseženi notar z uporabo videokonference v informacijskem sistemu sestavlja elektronska pisanja in potrdila. Sistem omogoča snemanje sestave zapisa ali overjanja. Videokonferenčni zapis se hrani v informacijskem sistemu notarjev deset let od dneva izdaje listine ali potrdila. Zapriseženi notar lahko zavrne sestavo elektronske listine in potrdila v primerih, določenih v zakonu, in če mu tehnični razlogi to onemogočajo ali če ni mogoče zagotoviti kvalitativnega zapisa videokonference. Zavrnitev pa ni ovira, da notar po prenehanju razlogov, ki so onemogočali sestavo elektronske listine, tako listino sestavi.

AVSTRILIJA

Od leta 2020 se lahko notarske storitve v Avstriji (predvsem overitev podpisov in sestava notarskih listin) v celoti opravljajo na spletu brez fizične prisotnosti strank, z izjemo oporočnih razpolaganj, saj oporoke še vedno ni mogoče sestaviti v elektronski obliki. Pravno podlago za spletne notarske storitve določa 90.a člen v zvezi z 69.b členom Avstrijskega notarskega zakona (Österreichische Notariatsordnung - NO).

Spletna notarska storitev se opravi s preverjanjem identitete z video ID postopkom. Povezava med stranko in notarjem mora biti vzpostavljena brez prekinitve pred in med ustvarjanjem elektronskega podpisa. Če je povezava začasno prekinjena, mora notar opravljanje storitve prekiniti in jo lahko nadaljuje šele, ko je povezava v celoti ponovno vzpostavljena. Stranka mora v izjavi potrditi, da je seznanjena z vsebino dokumenta in da ga je podpisala brez kakršne koli prisile. Notar preveri, ali se ime v potrdilu o priloženem podpisu in identiteta stranke ujemata s slikovno oznako podpisa in pregledom potrdila. Elektronska listina se shrani v notarskem arhivu dokumentov.

Notar mora v notarskem zapisu vselej navesti tudi, da je bila notarska listina – zapis sklenjena z uporabo elektronskih komunikacijskih sredstev prek optične in akustične povezave z dvostransko povezavo in katere stranke so pri sestavljanju notarskega zapisa sodelovale. Avstrijska ureditev določa pravilo, po katerem se lahko notarski zapis sestavi v elektronski obliki le, če vse osebe, ki ga morajo podpisati, uporabljajo elektronske podpise (deseti odstavek 3. člena uredbe eIDAS). Enotnost časa in prostora v postopku priprave notarskega zapisa je treba upoštevati tudi z uporabo ustrezne programske opreme za videokonference. Elektronski notarski zapis se nato obdela kot običajno in se na primer uporablja kot podlaga za prijavo v zemljiško knjigo ali vpis v poslovni register.

NEMČIJA

V skladu z Zakonom o overitvah je notar pri poslovanju zavezan, da ugotovi identiteto udeleženih strank in to svojo ugotovitev uradno potrdi v listini. Pri tem mora ravnati s posebno skrbnostjo, saj gre za listine, ki imajo v pravnem prometu dokazno moč javne listine. Ugotavljanje identitete s strani notarja ima poseben pomen ne le zato, ker so notarske listine podlaga za vpis v javne registre brez dodatnega preverjanja, pač pa tudi zaradi učinkovitega preprečevanja kaznivih dejanj, zlasti na področju pranja denarja, financiranja terorizma, utaje davkov, kaznivih dejanj s področja insolventnosti in drugih kaznivih dejanj s področja gospodarstva. Zanesljiva identifikacija udeleženih strank je neobhodno potrebna, da se prepreči škoda za stranke in skupnost.

Pri sestavljanju notarskih listin na daljavo mora notar preko elektronskih sredstev zanesljivo ugotoviti identiteto strank postopka. Za namen identifikacije v postopku na daljavo se uporabljajo izključno sredstva za elektronsko identifikacijo, ki so primerna za posredovanje shranjenih podatkov preko interneta. To je mogoče z elektronskim dokazilom o identiteti po 18. členu Zakona o osebnih izkaznicah ali z elektronskim dokazilom o stalnem prebivališču po 5.a odstavku 78. člena Zakona o stalnem prebivališču, ki se izda na podlagi osebne izkaznice, izdane s strani nemških organov, in elektronskega dovoljenja za bivanje. V postopku elektronske identifikacije je vedno mogoča uporaba fotografije, kar sicer v elektronskem dokazilu identitete ni zajeto.

V postopku na daljavo so dovoljena tudi elektronska identifikacijska sredstva, katera je izdala druga država članica Evropske unije in ki so potrjena za namen čezmejnega elektronskega

preverjanja istovetnosti oseb po 6. členu Uredbe eIDAS in ustrezajo visoki ravni zanesljivosti podatkov po točki c drugega odstavka 8. člena Uredbe eIDAS. Navedena elektronska identifikacijska sredstva morajo notarju dovoljevati elektronski prevzem shranjenih podatkov za identificiranje osebe vključno z uradno digitalno fotografijo imetnika elektronskega identifikacijskega sredstva, kar mu omogoča primerjavo s fotografije. Ta ureditev zagotavlja uporabnost elektronskih identifikacijskih sredstev iz drugih držav članic, ki se priznajo po 6. členu Uredbe eIDAS.

Glede na velik pomen, ki ga ima zanesljiva identifikacija strank pri sestavljanju notarskih listin na daljavo, se v postopku identifikacije pripoznajo izključno tista identifikacijska sredstva, ki ustrezajo najvišjemu nivoju varnosti, torej »visoki ravni zanesljivosti« iz Uredbe eIDAS. Identifikacijska sredstva z nižjo ravno zanesljivosti so izključena iz postopka opravljanja notarskih storitev na daljavo. Na ta način se preprečuje izigravanje oziroma izogibanje visokim varnostnim standardom identifikacijskih sredstev. Osebna izkaznica kot tudi elektronsko potrdilo o stalnem prebivališču imata s strani Zvezne republike Nemčije po prvem odstavku 9. člena Uredbe eIDAS oznako »visoka raven zanesljivosti podatkov«, zato so tudi elektronska identifikacijska sredstva, izdana s strani drugih držav članic Evropske unije, dovoljena zgolj za identifikacijo v okviru postopka na daljavo takrat, ko je zagotovljena takšna raven varnosti.

Kljub visoki ravni zanesljivosti podatkov se elektronsko identifikacijsko sredstvo ne more približati enaki zanesljivosti identifikacije kot v postopku fizične prisotnosti udeleženih strank. Glede na to, da naj bi postopek na daljavo udeleženim strankam nudil možnost, da lahko sodelujejo pri overitvah od koderkoli, tudi iz tujine, je možnost zlorabe še posebej zaskrbljujoča. Iz tega razloga določa 16.c člen Zakona o overitvah uporabo zgolj takšnih identifikacijskih sredstev, ki notarju omogočajo elektronsko pridobitev shranjenih podatkov za identifikacijo osebe vključno z uradno digitalno fotografijo imetnice ali imetnika identifikacijskega sredstva, kar mu zagotavlja ustrezno primerjavo fotografije. Takšen način daje notarju možnost, da lahko sliko udeležene stranke posredovano po video komunikaciji, primerja s pridobljeno fotografijo imetnika identifikacijskega sredstva.

5.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Ureditev, ki jo zasleduje predlog zakona, ni predmet urejanja v drugih pravnih sistemih.

5.3 Prikaz prilagojenosti predlagane ureditve pravu Evropske unije

Ureditev, ki jo zasleduje predlog zakona, ni predmet prilagajanja pravnemu redu EU.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Določbe predloga zakona bodo imele pozitivne posledice na poslovanje javne uprave in pravosodnih organov, saj bodo omogočale poenostavljeno sestavljanje javnih listin v elektronski obliki in enostavno prevzemanje podatkov iz javnopravnih evidenc.

Predlog zakona ne ukinja ali odpravlja administrativnih bremen.

Predlog zakona ne uvaja novih obveznosti za državljane oziroma druge osebe.

Predlog zakona ne predvideva ustanovitve novih organov, reorganizacije ali ukinitve obstoječih organov.

Zaradi izvajanja zakona ne bodo potrebne nove zaposlitve. Notarska zbornica Slovenije bo v okviru svojih pristojnosti organizirala izobraževanja in usposabljanja za notarje.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Določbe predloga zakona ne prinašajo administrativnih posledic za obveznosti strank.

Predlog zakona ne predvideva povečanja stroškov strank ali njihove razbremenitve.

Predlog zakona vpliva na čas urejanja zadev s strankami. Stranke in drugi udeleženci civilnopravnih razmerij, ne le znotraj Republike Slovenije, pač pa tudi Slovenci, živeči v drugih državah in državljani držav članic Evropske unije, bodo lahko poenostavljeno in hitreje opravljali notarske storitve na daljavo, preko video povezave z notarjem ter videoelektronske identifikacije.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Določbe predloga zakona prinašajo pozitivne posledice za gospodarstvo. Po predlogu novele zakona bo mogoče akte o ustanovitvi gospodarskih subjektov oziroma vsa druga razmerja med družbeniki, ki zahtevajo sodelovanje notarja, urejati na daljavo v varni video povezavi z notarjem.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Določbe predloga zakona ne prinašajo posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Sprejeti zakon bo v skladu z ustaljeno prakso predstavljen notarjem na usposabljanjih, ki jih organizira Notarska zbornica Slovenije.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Ministrstvo za pravosodje bo v skladu s svojimi pristojnostmi spremljalo izvajanje določb zakona v praksi in po potrebi predlagalo morebitne spremembe veljavne ureditve.

Glede na vsebino predloga zakona ne bo potrebna priprava poročil. Če bodo v praksi ugotovljene pomanjkljivosti predlaganih določb, bo Ministrstvo za pravosodje to ugotovilo v sodelovanju z Notarsko zbornico Slovenije

Upošteva, da je cilj predloga zakona digitalizacija notarskih storitev in zagotavljanje celovitega poslovanja notarjev v elektronski obliki, bo Notarska zbornica Slovenije statistično spremljala uporabo videoelektronske identifikacije in sestavljanje notarskih listin preko video povezave z notarjem ter v letnih poročilih poročala o izvajanju zakona v praksi in doseženih ciljih.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Gradivo predloga zakona je bilo objavljeno na spletni strani e-demokracija.

V fazi priprave predloga zakona so bile njegove določbe strokovno usklajevane v korespondenčni komunikaciji z Notarsko zbornico Slovenije in na delovnih sestankih:

- 5. 8. 2021 in 5. 10. 2021 sestanek s predstavniki Notarske zbornice Slovenije glede vsebine in obsega predloga zakona,
- 29. 11. 2021 sestanek s predstavnikom Informacijskega pooblaščenca in predstavniki Notarske zbornice Slovenije glede rešitev, ki se nanašajo na povezovanje zbirk podatkov ter videoelektronsko identifikacijo dne na skupnem sestanku,
- 13. 12. 2021 obisk Vrhovnega sodišča v Ljubljani, projektne skupine za overitev s predstavitvijo informacijskih rešitev v postopku overitve listin v mednarodnem prometu,
- 20. 12. 2021 sestanek s predstavniki Notarske zbornice Slovenije, Ministrstva za notranje zadeve in Ministrstva za delo, družino, socialne, zadeve in enake možnosti.

V strokovnem usklajevanju je bilo gradivo posredovano v mnenje:

- Notarski zbornici Slovenije,
- Informacijskemu pooblaščenca,
- Vrhovnemu sodišču Republike Slovenije.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Zunanji strokovnjaki oziroma pravne osebe niso sodelovali pri pripravi predloga zakona.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Marjan Dikaučič, minister za pravosodje,
- Zlatko Ratej, državni sekretar, Ministrstvo za pravosodje,
- Rado Fele, generalni direktor, Direktorat za organizacijsko zakonodajo in pravosodno upravo, Ministrstvo za pravosodje.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o notariatu (Uradni list RS, št. 2/07 – uradno prečiščeno besedilo, 33/07 – ZSReg-B, 45/08, 91/13 in 189/20 – ZFRO) se 5. člen spremeni tako, da se glasi:

»5. člen

Notar sme na zahtevo strank sestavljati tudi zasebne listine.

V nepravdnih zadevah pred sodišči in v nespornih stvareh pred drugimi državnimi organi sme zastopati stranke kot pooblaščenec, če so zadeve v neposredni zvezi s kakšno notarsko listino, sestavljeno pri njem.

Notar ne sme zastopati stranke v postopku, v katerem se v celoti ali deloma izpodbija listina, pravni posel ali drugo dejanje, pri katerem je sodeloval kot notar v smislu 2. člena tega zakona.«.

2. člen

5.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»5.a člen

Za potrebe notarskih storitev je notar dolžan sam pridobiti podatke oziroma dokazila o podatkih iz uradnih evidenc, ki jih vodijo državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti ali nosilci javnih pooblastil, in teh podatkov oziroma dokazil ne sme zahtevati od strank. Organi in nosilci javnih pooblastil so zahtevane podatke notarjem dolžni posredovati brezplačno, razen podatkov, ki jih organi samoupravnih lokalnih skupnosti posredujejo v skladu z zakonom, ki ureja urejanje prostora.

Pri opravljanju notarskih storitev ima notar pravico do elektronskega dostopa do potrdil, izpiskov oziroma osebnih in drugih podatkov iz uradnih evidenc, registrov in javnih knjig, ki jih vodijo državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti ali nosilci javnih pooblastil. Upravljavec takšne evidence mora notarju dostop omogočiti brez nepotrebnega odlašanja, vendar najkasneje v roku 8 dni od prejema popolne zahteve za dostop, razen če obstajajo upravičeni razlogi za podaljšanje tega roka.

Notar do podatkov iz zbirk po drugem odstavku tega člena dostopa z navedbo osebnega imena in enotne matične številke občana (v nadaljnjem besedilu: EMŠO) oziroma osebe, katere podatke pridobiva, če ta oseba nima EMŠO oziroma ta ni znana, pa z navedbo osebnega imena ter datuma rojstva, davčne številke ali drugega povezovalnega znaka, za pravne osebe, podružnice tujih in domačih podjetij ter samostojnih podjetnikov posameznikov in vseh ostalih fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost, se do podatkov dostopa z navedbo davčne ali matične številke oziroma firme. V zahtevi za dostop mora notar navesti, katere podatke zahteva, pravno podlago za pridobitev podatkov, razloge in namen, za katerega se zahtevajo podatki. Notar lahko pri tem

zahteva dostop le do tistega nabora oziroma obsega podatkov, ki je dejansko potreben za opravljanje posamične notarske storitve za določeno stranko ali za določene stranke, ki so vključene v to storitev.

Za pridobivanje podatkov, ki predstavljajo davčno tajnost ali posebne vrste osebnih podatkov, mora notar pridobiti izrecno pisno privolitev stranke, na katero se podatki nanašajo. Notar mora na možnost, da podatke pridobi sam, stranko posebej opozoriti in ji ponuditi v podpis privolitev iz tega odstavka.

Notar lahko na podlagi tega člena pridobljene podatke uporablja zgolj v zvezi z opravljanjem posamične notarske storitve za določeno stranko ali za določene stranke, ki so vključene v to storitev. Po opravi storitve jih mora brez nepotrebne odlašanja izbrisati oziroma anonimizirati.«.

3. člen

Za 5.a členom se doda nov 5.b člen, ki se glasi:

»5.b člen

V informacijski sistem za podporo poslovanja notarja se lahko na podlagi zahteve v elektronski obliki iz uradnih evidenc, registrov in javnih knjig ter drugih zbirk osebnih in drugih podatkov prevzemajo osebni in drugi podatki strank in drugih udeležencev, ki so potrebni za opravo posamične notarske storitve. Elektronska zahteva vključuje pravno podlago, namen ter opravilno številko poizvedbe, pri čemer se za fizične osebe navede osebno ime in EMŠO, za pravne osebe, podružnice tujih in domačih podjetij, samostojnih podjetnikov posameznikov in vseh ostalih fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost, davčna ali matična številka oziroma firma, za osebe, ki nimajo EMŠO ali ta ni znana, pa se navede datum rojstva, davčna številka ali drug identifikacijski znak.

Za namene iz prvega odstavka tega člena se informacijski sistem za podporo poslovanja notarja lahko povezuje z naslednjimi zbirkami podatkov:

1. Centralnim registrom prebivalstva po zakonu, ki ureja centralni register prebivalstva, pri čemer se iz zbirke lahko pridobiva podatke o imenu in priimku, datumu, kraju in državi rojstva, datumu smrti, državljanstvih, prebivališčih, davčni številki, naslovu za vročanje, zakonitem zastopniku, skrbniku, podatke o otrocih in posvojencih, zakoncu ali partnerju ter zakonski stan, za tujce pa tudi podatke o njihovem statusu ter izdanih in veljavnih dovoljenjih,
2. Poslovnim registrom Slovenije po zakonu, ki ureja poslovni register, ter Sodnim registrom po zakonu, ki ureja sodni register, pri čemer se iz obeh zbirk lahko pridobiva podatke, ki so na voljo o nazivu, matični in davčni številki pravne osebe, podružnice tujih in domačih podjetij ter samostojnih podjetnikov posameznikov in vseh ostalih fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost, podatke o poslovnem naslovu in sedežu, podatke o ustanoviteljih, družbenikih ali članih ter podatke o osebah, ki so člani organov vodenja ali nadzora oziroma o osebah, ki imajo pooblastila za zastopanje ali odločanje ali nadzor,
3. Evidencami osebnih dokumentov, po zakonih, ki urejajo osebno izkaznico, potni list in vozniško dovoljenje, pri čemer se iz posamezne zbirke lahko pridobiva podatke o imenu in priimku, stalnem prebivališču in EMŠO ter državljanstvu, tipu listine, serijski in registrski

številki, izdajatelju, veljavnosti, fotografiji in podpisu, statusu ter morebitnih zaznamkih in omejitvah, če so ti podatki na voljo in,

4. Evidenco registriranih vozil po zakonu, ki ureja motorna vozila, pri čemer se iz zbirke lahko pridobivajo podatki o vozilu in lastniku vozila ali osebi, na katero je vozilo registrirano, ter podatki o prometnem dovoljenju.

Notarska zbornica Slovenije lahko v imenu vseh notarjev sklepa dogovore o tehničnih podrobnostih prevzemanja podatkov z upravljavci zbirk podatkov iz tega člena.

Drug zakon lahko določi tudi druge zbirke podatkov, s katerimi se lahko povezuje informacijski sistem za podporo poslovanja notarja.«.

4. člen

V 8. členu se za petim odstavkom dodata nova šesti in sedmi odstavek, ki se glasita:

»Pogoj iz 8. točke prvega odstavka tega člena izpolnjuje oseba, ki se v izjavi zaveže, da bo v primeru imenovanja pred prisego zagotovila opremo in prostore, ki so v skladu z merili iz sedmega odstavka tega člena potrebni in primerni za opravljanje notariata.

Merila in postopek za ugotavljanje primernosti prostorov in opreme, potrebne za opravljanje notariata, določi Notarska zbornica Slovenije.«.

5. člen

Za 10. členom se doda nov a10.a člen, ki se glasi:

»a10.a člen

Za namene preverjanja pogojev za imenovanje notarja iz 8. člena tega zakona ministrstvo pridobi podatke o pravnomočno izrečenih disciplinskih sankcijah ter podatke o ocenah in priznanjih:

- iz osebne evidence in osebne spisa kandidata, ki je že opravljal službo ali delo na državnem tožilstvu, sodišču ali državnem odvetništvu,
- za kandidata, ki je opravljal poklic odvetnika, odvetniškega kandidata, notarja, notarskega pomočnika, notarskega pripravnika oziroma za kandidata, ki je bil javni uslužbenec, iz evidenc, ki se vodijo pri pristojnih organih.

Državni organi in nosilci javnih pooblastil morajo na zahtevo ministrstva brezplačno predložiti podatke o kandidatih iz prejšnjega odstavka, če z njimi razpolagajo.

Podatke, ki jih ni mogoče pridobiti na način iz prejšnjih odstavkov, predloži kandidat sam najpozneje v 15 dneh od prejema poziva ministrstva.

6. člen

14. člen se spremeni tako, da se glasi:

»14. člen

Notar je strankam odgovoren za škodo, ki jim jo povzroči s kršitvijo svojih obveznosti.

Notar mora skleniti zavarovalno pogodbo za škodo, ki bi utegnila nastati stranki v zvezi z opravljanjem notariata.

Zavarovanje krije škodo, nastalo v času, ko je bila opravljena ali opuščena notarska storitev, s katero je bila povzročena škoda.

Notar mora skleniti zavarovanje, ki krije njegovo odškodninsko odgovornost iz prvega odstavka tega člena za najnižjo zavarovalno vsoto 250.000 eurov v posameznem letu.

Notarska zbornica Slovenije vodi evidenco zavarovalnih pogodb. Dokazila o obstoju in spremembah zavarovanja morajo notarji pošiljati zbornici vsako leto oziroma ob vsaki spremembi.

Zavarovalnica mora skleniti pogodbo o zavarovanju v skladu z določbami tega zakona in zakona, ki ureja zavarovalništvo.«.

7. člen

15. člen se spremeni tako, da se glasi:

»15. člen

Pred prisego si mora notar priskrbeti pečat in žig, zagotoviti opremo in prostore, ki so potrebni za opravljanje notariata, ter v skladu s predpisi, ki urejajo elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja, pribaviti kvalificirano potrdilo za elektronski podpis in kvalificirano potrdilo za elektronski žig.

Pečat in žig morata vsebovati grb Republike Slovenije, ime in priimek notarja, naziv notar oziroma notarka in ime kraja, v katerem ima notar sedež.

Odtis pečata in žiga iz prejšnjega odstavka ter notarjev podpis overi predsednik okrožnega sodišča, na območju katerega ima notar sedež. Overjena odtisa pečata in žiga ter overjeni notarjev podpis deponira predsednik sodišča pri Notarski zbornici Slovenije.

Pečat in žig ter kvalificirano potrdilo za elektronski podpis skupaj s kvalificiranim potrdilom za elektronski žig iz prvega odstavka tega člena sme notar uporabljati samo za dejanja, ki jih je opravil med poslovanjem.

Primernost opreme in prostorov ugotavlja tričlanska komisija, ki jo določi izvršni odbor Notarske zbornice Slovenije. Komisija sestavi zapisnik, ki ga posreduje ministrstvu in predsedniku višjega sodišča, na katerega območju je sedež notarskega mesta, na katero je notar imenovan.

Notar mora ves čas opravljanja notariata razpolagati z opremo in prostori, ki so potrebni in primerni z vidika narave in potreb notarskega dela. Notarska zbornica Slovenije na način iz prejšnjega odstavka periodično preverja primernost opreme in prostorov notarja ter vsakokratni zapisnik posreduje ministrstvu.

Zahteva za izstavitve kvalificiranega potrdila za elektronski podpis in kvalificiranega potrdila za elektronski žig se predloži Notarski zbornici Slovenije, ki zahtevo posreduje ponudniku kvalificiranih storitev zaupanja.

Notarska zbornica Slovenije v soglasju z ministrom, pristojnim za pravosodje, in ministrom, pristojnim za javno upravo, izmed ponudnikov kvalificiranih storitev zaupanja, ki izdajajo kvalificirana potrdila za elektronski podpis, določi seznam ponudnikov, ki ta potrdila izdajajo notarjem. Ponudniki kvalificiranih storitev zaupanja vodijo evidenco izdanih kvalificiranih potrdil notarjem in notarskim pomočnikom ločeno od drugih prejemnikov kvalificiranih potrdil.«.

8. člen

28. člen se spremeni tako, da se glasi:

»28. člen

Pečat, žig, kvalificirano potrdilo za elektronski podpis in kvalificirano potrdilo za elektronski žig iz 15. člena tega zakona se morajo skrbno varovati pred dostopnostjo tretjim osebam.

Če se notarju pečat, žig, kvalificirano potrdilo za elektronski podpis ali kvalificirano potrdilo za elektronski žig uniči, izgubi, ga pogreša ali mu je odtujeno, mora o tem brez odlašanja obvestiti Notarsko zbornico Slovenije, kvalificirano potrdilo preklicati in si priskrbeti novo. Tudi v primeru spremembe notarjevega imena mora notar preklicati dotedanji in si priskrbeti novi kvalificirani potrdili za elektronski podpis in elektronski žig.

Novi pečat in žig se morata po obliki razlikovati od prejšnjih, notar pa ju lahko uporablja pri poslovanju šele po overitvi odtisov v skladu s tretjim odstavkom 15. člena tega zakona. Enako velja, če se zaradi spremembe notarjevega imena ali sedeža spremeni vsebina pečata in žiga.

Če se prejšnji pečat ali žig najde oziroma predrugači, ga mora notar predati Notarski zbornici Slovenije, ki ga komisjsko uniči.

Če notar spremeni podpis, ga sme uporabljati šele potem, ko je overitev novega podpisa deponirana po tretjem odstavku 15. člena tega zakona.

Vsak notar mora ves čas paziti na veljavnost kvalificiranega potrdila za elektronski podpis in kvalificiranega potrdila za elektronski žig ter v obdobju dveh mesecev pred iztekom njegove veljavnosti Notarski zbornici Slovenije predložiti zahtevo za izstavitve novega kvalificiranega potrdila za elektronski podpis.«.

9. člen

V 31. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Notarske listine so lahko v fizični ali elektronski obliki ter so lahko sestavljene v pričo notarja ob fizični prisotnosti strank in drugih udeležencev ali preko neposredne varne video povezave z notarjem.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Zapis notarske listine v elektronski obliki mora biti zavarovan s kvalificiranim elektronskim podpisom in kvalificiranim elektronskim žigom notarja tako, da so zagotovljeni istovetnost in

integriteta podatkov v listini ter razvidno dejstvo, da je listino sestavil in podpisal notar, in čas nastanka listine. Oblika zapisa notarske listine mora zagotavljati ohranitev nespremenljive vsebine podatkov in vse druge pogoje za varno in dolgoročno hrambo podatkov v digitalni obliki, kot jih določajo predpisi o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih.«.

10. člen

V 34. členu se v prvem odstavku za besedo »fizični« doda besedilo »in elektronski«.

Za drugim odstavkom se dodata nova tretji in četrti odstavek, ki se glasita:

»Notar popravi napake v imenih in številkah ter druge očitne pisne in računske pomote ter pomanjkljivosti glede oblike v izvorni elektronski listini na način, da se napaka odpravi v elektronskem odpravku notarske listine in priloži izvorni listini v elektronski obliki tako, da je onemogočeno njuno ločevanje.

Določba drugega odstavka tega člena se smiselno uporablja za odpravo napak v listini v elektronski obliki.«.

11. člen

V 37. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Zasebno in notarsko listino v fizični obliki na koncu lastnoročno podpiše notar, ki jo je sestavil, poleg podpisa pa odtisne svoj pečat ali žig.«.

Za četrtim odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za podpisovanje notarskih in zasebnih listin v elektronski obliki.«.

12. člen

V 38. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Če na notarski listini v fizični obliki ni podpisa in pečata ali žiga notarja oziroma na notarski listini v elektronski obliki ni kvalificiranega elektronskega podpisa notarja, ki je listino sestavil in njegovega kvalificiranega elektronskega žiga, takšna listina nima pravnega učinka javne listine.«.

13. člen

38.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»38.a člen

Notarsko listino v elektronski obliki elektronsko podpišejo stranke in drugi udeleženci ter priče z elektronskim podpisom v neposredni varni video povezavi z notarjem ali ob fizični prisotnosti vpricho notarja. Veljavnost elektronskih podpisov notar preveri s kvalificirano storitvijo potrjevanja njihove veljavnosti. Po končanem preverjanju veljavnosti elektronskih podpisov notar listino elektronsko podpiše s svojim kvalificiranim elektronskim podpisom in jo opremi s kvalificiranim elektronskim žigom.

Odtis kvalificiranega elektronskega podpisa notarja na notarski listini v elektronski obliki mora vsebovati ime in priimek notarja, naziv notar oziroma notarka, ime kraja, v katerem ima notar

sedež ter posnetek lastnoročnega podpisa notarja (faksimile podpisa). Kvalificiran elektronski žig vsebuje grb Republike Slovenije.

Notarska listina v elektronski obliki mora vselej vsebovati navedbo načina preverjanja veljavnosti elektronskih podpisov oseb iz prvega odstavka tega člena.

Notarske listine, ki so pod pogoji iz tega zakona sestavljene v elektronski obliki, podpisane z elektronskimi podpisi ter opremljene s kvalificiranim elektronskim podpisom notarja in njegovim kvalificiranim elektronskim žigom, so izenačene z notarskimi listinami v fizični obliki, kot jih določa 3. člen tega zakona.«.

14. člen

Za 38.a členom se doda nov 38.b člen, ki se glasi:

»38.b člen

Informacijski sistem za podporo poslovanja notarja in video-komunikacijski sistem za sestavo notarskih listin na daljavo z možnostjo elektronske identifikacije in elektronske hrambe listin je programska oprema, ki jo upravlja Notarska zbornica Slovenije.

Minister, pristojen za pravosodje, na predlog Notarske zbornice Slovenije predpiše podrobnejša pravila o tehničnih zahtevah programske opreme iz prejšnjega odstavka.«.

15. člen

V 39. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Če stranke in drugi udeleženci pri sestavi notarske listine v elektronski obliki niso fizično prisotne, se za osebe, ki so dopolnile 18 let, istovetnost ugotavlja in preveri z uporabo videoelektronske identifikacije:

- na podlagi uradnega identifikacijskega osebne dokumenta, ki vsebuje zapis strojno čitljivih biometričnih podatkov, pri čemer notar pristnost fotografije na identifikacijskem osebne dokumentu potrdi z napravo za branje biometričnih podatkov podobe obraza imetnika identifikacijskega dokumenta, z napravo za brezžični dostop do podatkov na osebne identifikacijskem dokumentu oziroma z vpogledom v evidence izdajatelja identifikacijskega osebne dokumenta,
- na podlagi uradnega identifikacijskega osebne dokumenta, opremljenega z biometrično fotografijo, če svojo identiteto izkažejo s sredstvom elektronske identifikacije visoke ravni zanesljivosti, oziroma
- na drug način, po katerem je istovetnost strank oziroma drugih udeležencev mogoče nedvomno
- izkazati.«.

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

16. člen

V 61. členu se prvi odstavek spremeni tako, da glasi:

»Notar sme potrditi, da se prepis listine ujema z izvirnikom, če obvlada jezik, v katerem je listina spisana, razen če notar s preslikavo ali skeniranjem naredi fizično ali elektronsko kopijo listine.

Notar potrdi, da se fizična kopija listine ujema z njenim elektronskim izvornikom, če jo sam natisne iz izvornika listine v elektronski obliki, na katerem je predhodno preveril veljavnost elektronskih podpisov oziroma elektronskih žigov s kvalificirano storitvijo potrjevanja njihove veljavnosti. Notar potrdi, da se skenogram ujema z njegovim fizičnim izvornikom, če ga sam izdela iz izvornika listine, na kateri je predhodno preveril veljavnost podpisov oziroma žigov.«.

V tretjem odstavku se besedilo »oziroma navadnega« črta.

17. člen

V 64. členu se prvi in drugi odstavek spremenita tako, da se glasita:

»Notar sme potrditi, da je stranka vpričo njega lastnoročno ali elektronsko podpisala listino ali dala nanjo svoj ročni znak, ali da je podpis ali ročni znak, ki je že na listini, vpričo njega priznala kot svojega. Šteje se, da je stranka listino v elektronski obliki vpričo notarja podpisala, če jo je elektronsko podpisala na način iz prvega odstavka 38.a člena tega zakona.

Strankam, ki so listino v fizični obliki podpisale in podpis priznale na njenem skenogramu preko neposredne varne video povezave z notarjem, listine ni potrebno ponovno elektronsko podpisati. Tako podpisana in overjena listina postane listina v elektronski obliki.«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»V potrdilu o overitvi v elektronski obliki notar navede, na kakšen način je ugotovil istovetnost stranke ter preveril veljavnost elektronskega podpisa, navede opravilno številko vpisnika in datum. Potrdilo o overitvi v elektronski obliki mora biti povezano z izvorno listino v elektronski obliki, na kateri se podpis overja, ali z njenim skenogramom na način, ki onemogoča njuno ločevanje. Notar potrdilo o overitvi v elektronski obliki elektronsko podpiše s kvalificiranim elektronskim podpisom in opremi s kvalificiranim elektronskim žigom.«.

18. člen

Za 64. členom se doda nov a64.a člen, ki se glasi:

»a64.a člen

Ne glede na 38.a in 64. člen tega zakona se notarsko potrdilo o overitvi podpisa na zemljiškoknjižnem dovolilu izda v fizični obliki.

Prejšnji odstavek se smiselno uporablja tudi za odpravek notarskega zapisa zemljiškoknjižnega dovolila, izdanega za vpis v zemljiško knjigo.

Elektronske priloge notarskega potrdila iz prvega odstavka tega člena in elektronske priloge odpravka notarskega zapisa iz drugega odstavka tega člena, morajo biti označene v skladu z drugim odstavkom 35. člena tega zakona.«.

19. člen

V 65. členu se za četrtim odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»Državni organi in nosilci javnih pooblastil lahko zaradi overitev podpisov pri izbranem notarju priglasijo potrdila za elektronski podpis in elektronski žig, ki jih njihove pooblaščen osebe

uporabljajo za elektronsko podpisovanje javnih listin, izvorno izdanih v elektronski obliki. Veljavnost elektronskega podpisa na izvorni javni listini v elektronski obliki notar preveri na podlagi priglasišenih potrdil za elektronski podpis.«.

20. člen

V 67. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»V izvorniku notarskega potrdila, ki se izroči stranki, mora notar potrditi, da je bila oseba pri njem oziroma je z njo vzpostavil stik preko varne video povezave iz 31. člena tega zakona, ter navesti dan, mesec in leto, na zahtevo stranke pa tudi uro, ko se je to zgodilo, in način ugotovitve istovetnosti osebe, na katero se nanaša potrdilo.«.

21. člen

V 69. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Zapisnik podpiše tudi oseba, ki je predsedovala seji organa. Če se zapisnik sestavi v elektronski obliki, predsedujoči seji organa zapisnik podpiše s svojim elektronskim podpisom.«.

22. člen

V 72. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek ki, se glasi:

»Odpravek notarskega zapisa, ki je bil sestavljen v elektronski obliki, se izda tako, da notar na izvorno listino v elektronski obliki na nespremenljiv način doda pripis »ODPRAVEK NOTARSKEGA ZAPISA« in overitveno klavzulo.«.

23. člen

V 83. členu se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Overitvena klavzula v elektronski obliki mora biti neločljivo povezana z izvorno listino v elektronski obliki, na kateri je na nespremenljiv način doda pripis »ODPRAVEK NOTARSKEGA ZAPISA« ter vsebovati potrdilo, da se ta odpravek ujema z izvornikom, označbo iz 76. člena tega zakona in vse navedbe iz prejšnjega odstavka.«.

24. člen

V 84. členu se v prvem odstavku za piko doda besedilo »Smiselno enako velja tudi za odpravek notarskega zapisa, ki je bil sestavljen v elektronski obliki.«.

25. člen

V 96. členu se za tretjim odstavkom doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»Tako po prejemu odločbe iz četrtega odstavka 19. člena tega zakona mora notar nemudoma preklicati kvalificirano potrdilo za elektronski podpis in kvalificirano potrdilo za elektronski žig. Če notar kvalificiranega potrdila za elektronski podpis in kvalificiranega potrdila za elektronski žig ne prekliče, ga prekliče Notarska zbornica Slovenije.«.

26. člen

V 101. členu se v petem odstavku pika črta in doda besedilo »ter si v skladu s predpisi, ki urejajo elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja, po določi prvega odstavka 15. člena tega zakona priskrbi kvalificirano potrdilo za elektronski podpis.«.

27. člen

V 104. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Začasni namestnik vodi notarsko pisarno v imenu in za račun odsotnega notarja ter uporablja pečat in žig oziroma kvalificirani elektronski žig nadomeščenega notarja.«.

28. člen

V 105. členu se pika črta in doda besedilo »oziroma njegov kvalificiran elektronski žig.«.

29. člen

V 108.a členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Akt, ki ureja, višino nadomestila za vpis in za izdajo izpisa, način dostopa in upravičence za dostop do centralnega registra oporok, izda zbornica v soglasju z ministrom, pristojnim za pravosodje.«.

30. člen

V 124. členu se v drugem odstavku besedilo v oklepaju »(prvi odstavek 115. člena) spremeni tako, da se glasi »(prvi odstavek 121. člena)«.

Za četrtem odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»Če je notarju izrečena začasna prepoved opravljati notariat, zbornica nemudoma prekliče kvalificirano potrdilo za elektronski podpis in kvalificirano potrdilo za elektronski žig.«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

31. člen

V Zakonu o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu (Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZEPT, 46/14 in 121/21 – ZEISZ) se v 13. členu drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Določbe prejšnjega odstavka ne veljajo za:

1. zemljiškoknjižna dovolila, s katerimi se prenaša lastninska pravica na nepremičnini ali s katerimi se ustanavlja druga stvarna pravica na nepremičnini in
2. oporočne posle.«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Ne glede na 1. točko prejšnjega odstavka, je elektronska oblika zemljiškoknjižnega dovolila enakovredna pisni obliki, če je podpis osebe, ki je izstavila zemljiškoknjižno dovolilo, notarsko overjen.«

32. člen

Določbe spremenjenih prvega in tretjega odstavka 31. člena, novega tretjega odstavka 34. člena, spremenjenega prvega odstavka 38. člena in spremenjenega 38.a člena, novega tretjega odstavka 39. člena, spremenjenih prvega, drugega in četrtega odstavka 64. člena, novega a64.a člena, novega petega odstavka 65. člena, spremenjenega drugega odstavka 67. člena, novega tretjega odstavka 72. člena in novega drugega odstavka 83. člena zakona ter 30. člena tega zakona se začnejo uporabljati, ko so zagotovljeni tehnični pogoji za njihovo izvajanje.

Minister, pristojen za pravosodje, ob zagotovitvi tehničnih pogojev z odredbo, ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, določi datum, od katerega bo mogoče sestavljati notarske listine v elektronski obliki in overjati podpise preko neposredne varne video povezave z notarjem ter priglasiti potrdila za elektronski podpis in elektronski žig pooblaščenih oseb državnih organov in nosilcev javnih pooblastil.

33. člen

Notarji, ki ob uveljavitvi tega zakona nimajo kvalificiranega potrdila za elektronski podpis in kvalificiranega potrdila za elektronski žig v skladu s predpisi, ki urejajo elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja, si ju morajo priskrbeti v treh mesecih od uveljavitve tega zakona. Notarski pomočniki, ki ob uveljavitvi tega zakona nimajo kvalificiranega potrdila za elektronski podpis v skladu s predpisi, ki urejajo elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja, si ga morajo priskrbeti v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

34. člen

Podzakonski akt o merilih in postopku za ugotavljanje primernosti prostorov in opreme iz sedmega odstavka 8. člena zakona izda zbornica v roku šest mesecev od uveljavitve tega zakona.

Pravilnik o poslovanju notarja se uskladi s tem zakonom v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

35. člen

Postopki za imenovanje notarjev, ki so se začeli pred začetkom uveljavitve tega zakona, se nadaljujejo in dokončajo po dosedanjih predpisih.

Peti odstavek in drugi stavek šestega odstavka spremenjenega 15. člena zakona se začneta uporabljati šest mesecev od uveljavitve tega zakona.

36. člen

Spremenjeni 14. člen se začne uporabljati 12 mesecev od uveljavitve tega zakona.

Z uveljavitvijo tega zakona preneha veljati Odredba o najnižji zavarovalni vsoti (Uradni list RS, št. 80/94), uporablja pa se še 12 mesecev od uveljavitve tega zakona.

37. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Z namenom, da se odpravi vsakršna nejasnost glede odgovornosti notarja v primeru, ko sestavlja zasebne listine se z odpravo drugega odstavka («kadar opravlja zadeve iz prejšnjega odstavka, ima notar pravice in dolžnosti ter odgovarja kot odvetnik») veljavnega 5. člena Zakona o notariatu (v nadaljnjem besedilu: ZN, Uradni list RS, št. 2/07 – uradno prečiščeno besedilo, 33/07 – ZSReg-B, 45/08, 91/13 in 189/20 – ZFRO) ob sestavi zasebnih listin pričakuje enak standard ravnanja glede skrbnosti in upoštevanja vseh varovalk zaradi varovanja strank, predvsem šibkejših, ter glede nadzora nad notarjevim ravnanjem, kot to velja pri opravljanju javne službe notariata. Pri presojanju javnega zaupanja ni mogoče ločevati delovanja notarja, kadar opravlja uradna opravila javnopravne narave ali kadar opravlja dejavnosti na podlagi pooblastila iz veljavnega 5. člena zakona.

Notariat je javna služba, njegovo delovno področje in pooblastila določa zakon, notarji imajo javna pooblastila in so imenovani po zakonsko določenem postopku s strani ministra za pravosodje, ki ima tudi nadzorne pristojnosti nad opravljanjem dela notarjev. Dejstvo, da sestavlja v določenih primerih zasebne listine, ali v omejenih primerih zastopa stranke, ne pomeni, da gre v teh primerih za zasebnopravno dejavnost, ki bi bila zunaj okvirov javnega pooblastila za javno službo. Tako kot notarsko listino bo notar tudi zasebno listino na koncu lastnoročno podpisal, poleg podpisa pa odtisnil svoj pečat ali žig. Glede na navedeno se s predlaganim členom razume, da notar sestavlja zasebne listine kot notar in odgovarja kot notar. Še več, strankam daje večjo pravno varnost, če jim listino sestavi oseba, ki je vredna javnega zaupanja in večje zaupanje, da bo ta listina dejanski odraz njihove volje.

K 2. členu:

Notarji so osebe javnega zaupanja, ki sestavljajo po določbah ZN javne listine o pravnih poslih, izjavah volje oziroma dejstvih, iz katerih izvirajo pravice; prevzemajo listine v hrambo, denar in vrednostne papirje pa za izročitev tretjim osebam ali državnim organom; opravljajo vse oblike alternativnega reševanja sporov; izvajajo po nalogu sodišč opravila, ki se jim lahko odstopijo po zakonu, in izvajajo druga opravila, za katera jih pooblašča zakon. Veljavni ZN poleg postopka in pogojev za imenovanje določa tudi pravila za opravljanje notarskih storitev, še posebej določa sestavine, ki so obvezne, da ima določena notarska listina dokazno moč javne listine. Veljavni zakon posebej vsebine notarjeve službene dolžnosti ne definira. Posamezne notarjeve dolžnosti so opredeljene v zakonu na več mestih, dolžnost poštenosti, vestnosti, točnosti in nepristranosti, dolžnost ohranitve tajnosti, dolžnost spoštovanja oblikovnih in vsebinskih zahtev pri listinski dejavnosti, dolžnost poučitve strank o pravnih posledicah nameravane sklenitve pravnega posla, dolžnost ugotavljanja prave volje udeležencev pravnega posla, dolžnost preprečevanja nejasnih in dvoumnih formulacij. Nekatere dolžnosti so podrobneje opredeljene tudi v drugih predpisih, ki urejajo posamezno področje družbenega življenja, kot na primer Družinski zakonik (Uradni list RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19, 67/19 – ZMatR-C in 200/20 – ZOOMTVI), Zakon o gospodarskih družbah (v nadaljnjem besedilu: ZGD-1, Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C in 18/21), Zakon o zemljiški knjigi (Uradni list RS, št. 58/03, 37/08 – ZST-1, 45/08, 28/09, 25/11, 14/15 – ZUUJFO, 69/17, 11/18 – ZIZ-L, 16/19 – ZNP-1 in 121/21), Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20 in 15/21 – ZDUOP) in drugi. Ker so naloge in dolžnosti notarjev opredeljene v različni področni zakonodaji, se s predlaganim

členom celovito ureja pravica notarja, da od tretjih oseb zahteva podatke oziroma pridobi potrdila, potrebna za opravljanje notarskih opravil, ki mu jih nalaga zakon. Za učinkovito opravljanje javne službe notariata, še posebej za sestavljanje elektronskih notarskih storitev, je pomembno, da lahko notar hitro in enostavno pridobi točne, ažurne in celovite podatke, potrebne za konkretno notarsko storitev.

Veljavna ureditev enajstega odstavka 10.a člena ZGD-1 že nalaga, da registrski organi, določeni s tem zakonom, in notarji po uradni dolžnosti z zahtevo v elektronski obliki v kazenski evidenci ter evidenci pravnomočnih odločb sodišč, ki ju upravlja Ministrstvo za pravosodje, v evidenci Inšpektorata Republike Slovenije za delo, evidenci Tržnega Inšpektorata Republike Slovenije in evidenci Finančne uprave Republike Slovenije preverijo, ali za vpis v sodni register ali Poslovni register Slovenije obstaja omejitev glede ustanavljanja družb in podjetnikov ter glede pridobitve statusa družbenika.

V skladu z veljavnim 5.a členom morajo državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil notarjem na zahtevo, ne glede na določbe drugih zakonov in ne glede na obliko podatkov, brezplačno posredovati vse podatke, tudi osebne in podatke, ki predstavljajo davčno tajnost, ki so potrebni za opravljanje zakonskih notarskih storitev. Podatki se morajo posredovati brezplačno, razen podatkov, ki jih organi samoupravnih lokalnih skupnosti posredujejo v skladu z zakonom, ki ureja urejanje prostora.

Predlagani model ureditve temelji na možnosti brezplačnega in hitrega dostopa do javnopravnih evidenc (zbirk podatkov) ter pridobivanja podatkov, potrebnih za sestavno notarske listine. Notar mora upravljavcu takšne evidence postaviti zahtevo, v kateri navede podatke in obrazloži razloge za njihovo pridobitev ter pravno podlago. Notar pridobiva podatke le za opravljanje tistih storitev, ki so del javne službe notariata.

K 3. členu

V predlaganem novem 5.b členu se v skladu s tehničnimi zmožnostmi zaradi učinkovitejšega, doslednejšega in s pravili varstva osebnih podatkov bolj skladnega pridobivanja podatkov, določa možnost, da se v informacijski sistem za podporo poslovanja notarja na podlagi zahteve v elektronski obliki iz registrov, javnih knjig ter drugih zbirk osebnih in drugih podatkov (kot so Centralni register prebivalstva po zakonu, ki ureja centralni register prebivalstva ter evidence izdanih osebnih dokumentov po zakonih, ki urejajo osebno izkaznico, potni list, vozniško dovoljenje oziroma orožni list) prevzemajo osebni podatki, ki so potrebni za sestavo notarskih listin. Če se namreč zahtevani podatki obdelujejo v informatizirani obliki in je zagotovljena tehnična izvedljivost neposrednega elektronskega dostopa do njih, imajo notarji po predlagani določbi pravico do neposrednega in brezplačnega elektronskega dostopa, ki ga vključno z omogočanjem ustreznega prenosa teh podatkov zagotovi upravljavec javnopravne evidence ali upravljavec zbirk osebnih podatkov. Določba, da notarji podatke lahko pridobivajo prek neposrednega elektronskega dostopa do njih, ne pomeni, da imajo organi, ki upravljajo izvirne podatkovne zbirke, obveznost vzpostaviti avtomatizirano posredovanje, pomeni zgolj, da lahko notar podatke pridobiva, če se z upravljavcem tako dogovori. Notarska zbornica Slovenije lahko v imenu vseh notarjev sklepa dogovore o tehničnem izvajanju prevzemanja podatkov z upravljavci zbirk podatkov.

Notar do podatkov iz javnopravnih evidenc dostopa z navedbo osebnega imena in enotne matične številke občana (EMŠO) osebe, katere podatke pridobiva, če pa ta oseba nima EMŠO oziroma ta ni znan, pa z navedbo osebnega imena ter datuma rojstva, davčne številke ali

drugega povezovalnega znaka. **Za pravne osebe, podružnice tujih in domačih podjetij ter samostojnih podjetnikov posameznikov in vseh ostalih fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost, notar do podatkov dostopa z navedbo matične ali davčne številke oziroma firme.**

K 4. členu:

Po veljavni določbi 8. člena zakona je za notarja lahko imenovan državljan Republike Slovenije ali druge države članice Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora ali državljan Švicarske konfederacije ali države članice Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj, ki je poslovno sposoben in ima splošno zdravstveno zmožnost, ima v Republiki Sloveniji pridobljen ustrezen strokovni naslov oziroma je v tujini končal primerljivo izobraževanje s področja prava, je opravil pravniški državni izpit, ima pet let praktičnih izkušenj na pravniških delih po opravljenem pravniškem državnem izpitu, od tega najmanj eno leto pri notarju, na sodišču, pri odvetniku, na državnem tožilstvu ali pri državnem pravobranilstvu, je vreden javnega zaupanja za opravljanje notariata, aktivno obvlada slovenski jezik, še ni dopolnil 64. let in ima opremo in prostore, ki so potrebni in primerni za opravljanje notariata.

Po veljavni ureditvi so kandidati za notarje v veliki večini primerov v trenutku prijave na razpis predložili le zemljiškoknjižne izpiske in osnutke najemnih pogodb za prostore, v katerih pa kasneje praviloma niso opravljali dejavnosti. Na ta način so zadostili zakonski določbi, čeprav ob prijavi še niso vedeli, ali bodo imenovali na prosto notarsko mesto ali ne. Glede na to, da je pravica do imenovanja na prosto mesto notarja ob prijavi negotova, od kandidatov ni mogoče zahtevati, da že v tej fazi razpolagajo z vso potrebno infrastrukturo, ki jo ZN določa za opravljanje notariata. Iz tega razloga se s predlagano ureditvijo določa, da je pogoj opreme in prostorov, ki so potrebni in primerni za opravljanje notariata izpolnjen, če kandidat ob prijavi poda posebno izjavo, s katero jamči, da bo v primeru imenovanja, ko bo nastala njegova pričakovana pravica in gotovo dejstvo, ki predstavlja zavarovan položaj, zagotovil potrebno in primerno opremo ter prostore, potrebne za opravljanje notariata. Navedena dolžnost je vezana na trenutek prisege pred predsednikom višjega sodišča, na katerega območju je sedež notarskega mesta, na katero je notar imenovan.

Primernost opreme in prostorov bo po spremenjenem 15. členu predloga zakona ugotavljala tričlanska komisija, ki jo bo določil Izvršni odbor Notarske zbornice Slovenije. Komisija bo sestavila zapisnik in ga posredovala ministrstvu in predsedniku višjega sodišča, na katerega območju je sedež notarskega mesta, na katero je notar imenovan. Notar pa bo moral ves čas opravljanja notariata skrbeti za to, da bo razpolagal z opremo in prostori, ki so potrebni in primerni z vidika narave in potreb notarskega dela. Uvaja se tudi periodično preverjanje pogoja primernosti opreme in prostorov.

Novost so tako imenovana Merila in postopek za ugotavljanje primernosti prostorov in opreme, potrebne za opravljanje notariata, ki jih bo določila Notarska zbornica Slovenije. Gre za minimalne standarde glede prostorov in opreme, potrebne za opravljanje notariata, ki morajo biti zagotovljeni za nemoteno delovanje in ugled javne službe.

K 5. členu

Predlagana nova določba a10.a člena dopolnjuje postopek imenovanja notarja, saj omogoča ministrstvu, da na podlagi ugotovitev, ki temeljijo na razpisnem gradivu preveri, ali kandidati izpolnjujejo pogoje iz prvega odstavka 8. člena ZN. S predlagano določbo se z namenom zagotovitve objektivnega in transparentnega postopka ter potrebnih vzvodov za ugotavljanje

izpolnitve pogoja vreden javnega zaupanja za imenovanje notarjev omogoča, da si ministrstvo za prijavitelne kandidate pridobi podatke o pravnomočno izrečenih disciplinskih sankcijah in podatke o ocenah in priznanjih in sicer iz osebne evidence in osebnega spisa kandidata, ki je že opravljal službo ali delo na državnem tožilstvu, sodišču ali državnem odvetništvu, ter za kandidata, ki je opravljal poklic odvetnika, odvetniškega kandidata, notarja, notarskega pomočnika, notarskega pripravnika oziroma za kandidata, ki je bil javni uslužbenec, iz evidenc, ki se vodijo pri pristojnih organih.

Če podatkov ministrstvo ne bo moglo samo pridobiti, bo zaprosilo kandidata, da jih predloži najpozneje v 15 dneh od prejema poziva ministrstva.

K 6. členu:

Notarji po veljavni ureditvi zavarujejo riziko, ki izvira iz njihovega poslovanja z individualnimi zavarovalnimi pogodbami. Zavarovalnica jamči za škodo, za katero je notar odgovoren strankam po obligacijskih predpisih (gre za zahtevke, ki izvirajo iz strokovne napake ali opustitve dolžnega ravnanja) in jih oškodovanci uveljavljajo v času trajanja zavarovanja, ki se letno obnavlja.

S spremembo 14. člena ZN se izboljšuje varstvo interesov in koristi uporabnikov notarskih storitev po tem, ko je notar prenehal z opravljanjem notarske službe. Spremembo veljavne določbe terjajo zlasti tisti primeri, ko je notar skladno z zakonom že razrešen opravljanja notariata, ni pa še povrnjena škoda, za katero je strankam odgovoren po obligacijskih predpisih in bi tako lahko stranke ostale brez ustreznega poplčila svoje škode. Ker so notarji osebe javnega zaupanja z javnimi pooblastili, predlagatelj meni, da morajo ostati odgovorni za posledice svojih dejanj dlje kot le do prenehanja opravljanja notariata, saj imajo lahko njihova opravila za stranke dolgoročne negativne pravne posledice. Predlagatelj tako skuša zavarovati stranke za škodo, za katero je v času opravljanja notarske dejavnosti odgovoren notar, pa se ta izkaže kasneje, ko je ta že prenehal opravljati notariat, in sicer do zastaralnega roka po obligacijskih predpisih po preteku treh oziroma petih let (357. člen Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US in 20/18 – OROZ631)). Iz navedenega razloga mora notar skleniti takšno zavarovalno pogodbo, ki bo vsebovala tudi določbo o podaljšanju obdobja uveljavljanja odškodninskih zahtevkov, in sicer od dneva prenehanja notariata do preteka splošnega zastaralnega roka.

Prav tako pomembna novost, ki zagotavlja nemoteno sklepanje zavarovanj poklicne odgovornosti, je kontrahirna dolžnost zavarovalnic pri sklepanju zavarovanj iz tega naslova. Iz pretekle prakse zavarovanj pri odvetnikih izhaja, da so se zavarovalnice velikokrat izmikale sklepanju zavarovalnih pogodb, katerih predmet je bilo zavarovanje poklicne odgovornosti, za čas po prenehanju opravljanja funkcije, zato se želi predlagatelj takšni praksi pri notarjih v bodoče izogniti.

S spremenjeno določbo 14. člena ZN se torej natančneje ureja zavarovanje poklicne odgovornosti notarjev pri opravljanju notarske dejavnosti in določa najnižjo zavarovalno vsoto. Notarji kot osebe javnega zaupanja bodo morali Notarski zbornici Slovenije, kot svojemu stanovskemu združenju, ki zastopa njihove interese, vsako leto oziroma ob vsaki spremembi posredovati dokazila o obstoju in spremembah zavarovalne police, saj bodo stranke le na ta način lahko čim hitreje prišle do zelenih in točnih informacij, s čimer se omogoča optimalno varstvo njihovih pravic.

K 7. členu

S predlagano določbo se veljavni 15. člen ZN v svojem bistvu ne spreminja, dopolnjuje se zgolj v delu, ki je posledica spremembe 8. člena ZN ter elektronskega poslovanja oziroma sklepanja notarskih listin na daljavo. Pred svečano prisego si bo moral notar priskrbeti pečat in žig, zagotoviti opremo in prostore, ki so potrebni za opravljanje notariata, v skladu s predpisi, ki urejajo elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja, pribaviti kvalificirano potrdilo za elektronski podpis in kvalificirano potrdilo za elektronski žig ter skleniti zavarovanje poklicne odgovornosti.

Primernost opreme in prostorov bo po predlagani spremembi 15. člena ZN ugotavljala tričlanska komisija, ki jo bo določil Izvršni odbor Notarske zbornice Slovenije. Potem, ko bo komisija Notarske zbornice Slovenije z zapisnikom potrdila primernost opreme in prostorov, bo notar pred predsednikom višjega sodišča, na katerega območju je sedež notarskega mesta, na katero je notar imenovan, izrekel svečano priseg. Komisija bo zapisnik posredovala ne le predsedniku višjega sodišča, ki bo po prejemu zapisnika ter ob izpolnitvi ostalih pogojev lahko razpisal datum svečane zaprisege, pač pa tudi Ministrstvu za pravosodje zaradi nadaljnjih pristojnosti v primeru, da notar ne zagotovi primernih prostorov in opreme za njegovo poslovanje. Notar mora ves čas opravljanja notariata razpolagati s potrebno in primerno opremo, ki je ustrezna z vidika narave in potreb notarskega dela. Skrbeti mora, da so oprema in prostori primerni za opravljanje notariata in ustrezajo merilom iz 8. člena veljavnega zakona. Z namenom, da se navedeni pogoj za opravljanje notariata vestno spoštuje se s predlagano določbo uvaja periodično preverjanje pogoja primernosti opreme in prostorov. Opustitev dolžnosti, katero se je notar zavezal v izjavi ob prijavi na prosto notarsko mesto se po določbi 19. člena ZN lahko šteje za ugotovitev, da imenovani notar več ne izpolnjuje z zakonom predpisanih pogojev za opravljanje notariata, kar ima posledico v njegovi razrešitvi.

Zahtevo za izstavitev kvalificiranega potrdila za elektronski podpis in kvalificiranega potrdila za elektronski žig bo notar predložil Notarski zbornici Slovenije, ki jo bo posredovala ponudniku kvalificiranih storitev zaupanja. Poleg notarja bo po predlagani noveli tudi notarski pomočnik upravičen do kvalificiranega potrdila za elektronski podpis, saj lahko po veljavnem 102. členu ZN namesto notarja, pri katerem je zaposlen, opravlja vse posle notarja, ne sme pa sestavljati notarskih zapisov in notarskih zapisnikov iz 69. člena tega zakona. Listine podpisuje z imenom in dostavkom "notarski pomočnik", samostojno za overitve po 61., 62. in 64. členu veljavnega zakona, v ostalih primerih pa mora listino potrditi tudi notar s svojim podpisom, da je listino pregledal. Ponudniki kvalificiranih storitev zaupanja bodo vodili evidenco izdanih kvalificiranih potrdil notarjem in notarskim pomočnikom, in sicer ločeno od drugih prejemnikov kvalificiranih potrdil.

Z novelo zakona se uporaba kvalificiranega potrdila za elektronski podpis skupaj s kvalificiranim potrdilom za elektronski žig, enako kot to velja za pečat in žig notarja, omejuje samo na dejanja, ki jih je notar opravil med poslovanjem.

V delu, ki se nanaša na vsebino pečata in žiga notarja ter overitve njegovega fizičnega podpisa, predlagana določba ohranja ureditev veljavnega 15. člena nespremenjeno. Tako bo odtis pečata in žiga ter notarjev fizični podpis overil predsednik okrožnega sodišča, na območju katerega ima notar sedež. Overjena odtisa pečata in žiga ter overjeni notarjev podpis se bo po ustaljeni praksi deponiral pri Notarski zbornici Slovenije.

K 8. členu

Veljavni 28. člen ZN glede ravnanja v primeru izgube oziroma spremembe vsebine pečata in žiga notarja ostaja nespremenjen. Določba se dopolnjuje zgolj v delu, ki je posledica spremembe zaradi uvedbe elektronskega poslovanja oziroma sklepanja notarskih listin na daljavo. Po predlagani spremembi bo moral notar poleg pečata in žiga, skrbno varovati pred dostopnostjo tretjim osebam tudi kvalificirano potrdilo za elektronski podpis in kvalificirano potrdilo za elektronski žig iz 15. člena ZN ter o odtujitvi ali izgubi brez odlašanja obvestiti Notarsko zbornico Slovenije. Novi žig, ki se mora po obliki razlikovati od prejšnjih, lahko notar uporablja potem, ko pri predsedniku okrožnega sodišča overi odtis novega žiga. Enako velja tudi, če je treba spremeniti vsebino žiga zaradi spremembe notarjevega imena ali sedeža. Če se odtujen ali izgubljen žig najde ali se pri uporabi tako poškoduje, da ni več uporaben, ga mora notar predati zbornici, ki ga komisijsko uniči. Če notar spremeni podpis, ga sme uporabljati šele potem, ko je predsednik okrožnega sodišča overjen nov notarjev podpis deponiral po tretjem odstavku 15. člena ZN.

Novost, ki se s predlagano določbo določa, je ravnanje notarja v primeru, da kvalificirano potrdilo za elektronski podpis ali kvalificirano potrdilo za elektronski žig uniči, izgubi, ga pogreša ali mu je odtujeno. V tem primeru mora notar nemudoma preklicati dotedanje in si priskrbeti novi kvalificirani potrdili za elektronski podpis in elektronski žig. Enako ravna tudi v primeru spremembe notarjevega imena.

Ponudniki digitalnih potrdil določajo veljavnost potrdila za 5 let. Vsak notar mora ves čas paziti na veljavnost kvalificiranega potrdila za elektronski podpis in v obdobju dveh mesecev pred iztekom njegove veljavnosti Notarski zbornici Slovenije predložiti zahtevo za izstavitve novega kvalificiranega potrdila za elektronski podpis.

K 9. členu

S predlagano določbo se določa, da so notarske listine lahko sestavljene v fizični ali elektronski obliki, vpričo notarja ob fizični prisotnosti strank in drugih udeležencev ali preko neposredne varne video povezave z notarjem. Zaradi varnosti pravnega prometa bo vsak zapis notarske listine v elektronski obliki notar potrdil s svojim kvalificiranim elektronskim podpisom in kvalificiranim elektronskim žigom. Takšno zavarovanje notarske listine zagotavlja nespremenljivost, verodostojnost in zanesljivost podatkov, ki se v njej nahajajo, ter izpričuje dejstvo, da je listino sestavil in podpisal notar in čas nastanka listine.

Oblika zapisa notarske listine mora zagotavljati ohranitev nespremenljive vsebine podatkov in vse druge pogoje za varno in dolgoročno hrambo podatkov v digitalni obliki, kot jih določajo predpisi o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih. Po določbah 26., 28. in 29. člena Zakona o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (Uradni list RS, št. 30/06 in 51/14) mora varna hramba izvirnega dokumentarnega gradiva v digitalni obliki ves čas trajanja hrambe omogočati:

- dostopnost izvirnega gradiva, kar pomeni varovanje pred izgubo in stalno zagotavljanje dostopa zgolj pooblaščenim uporabnikom ves čas trajanja hrambe;
- uporabnost, kar pomeni zmožnost reprodukcije in primernost reprodukcije za uporabo ves čas trajanja hrambe;
- celovitost, kar obsega nespremenljivost in neokrnjenost reprodukcije vsebine glede na vsebino izvirnega gradiva.

Dokumentarno gradivo se dolgoročno hrani v digitalni obliki zapisa in na nosilcu zapisa za dolgoročno hrambo, s čimer se zagotavlja dolgoročna ohranitev vsebine dokumentarnega gradiva. Za digitalno obliko zapisa šteje takšna oblika, ki zagotavlja ohranitev vsebine gradiva in vse druge pogoje hrambe gradiva v digitalni obliki, in sicer več kot pet let, ter omogoča po tem obdobju pretvorbo v novo digitalno obliko zapisa, ki bo takrat izpolnjevala pogoje varne hrambe gradiva.

K 10. členu

Stroga določba 34. člena veljavnega zakona določa pravilo, po katerem se v notarski listini nič ne sme izbrisati. Če se del besedila prečrta, mora prečrtani del ostati čitljiv, sprememba, dopolnitev oziroma popravek pa dodan na koncu listine v fizični obliki. Nedvomno mora biti označen tisti del besedila listine v fizični obliki, na katerega se sprememba ali dostavek nanaša. Če se del besedila črta, morata biti prav tako na koncu listine označeno mesto in obseg besedila, ki je bilo črtano. V tem primeru se torej ne postopa po sedmem odstavku 43. člena ZN, ki ureja postopek kasnejših dopolnitev, poprav ali sprememb notarskega zapisa z drugim notarskim zapisom. V skladu z veljavno določbo sme notar kadarkoli popraviti napake v imenih in številkah ter druge očitne pisne in računske pomote v notarski listini na način, določen v drugem odstavku 34. člena veljavnega zakona, vse druge spremembe notarske listine se smejo popraviti le z novo notarsko listino. Tudi sodna praksa tovrsten način odprave napak dopušča. Sicer pa se napake dogajajo tudi sodišču, ki jih samo popravi (glej 328. člen Zakona o pravnem postopku Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US, 48/15 – odl. US, 6/17 – odl. US, 10/17, 16/19 – ZNP-1 in 70/19 – odl. US). Ker veljavna ureditev določa pravilo odprave napak zgolj v fizični listini se s predlagano določbo pravilo odprave napak v fizični listini smiselno uporablja tudi za odpravo napak v listini v elektronski obliki.

Notar bo kasneje ugotovljene napake v imenih in številkah ter druge očitne pisne in računske pomote ali pomanjkljivosti glede oblike v izvorni elektronski listini odpravil tako, da bo na koncu listine na nedvoumen način označil, na kateri del besedila listine se odprava napake nanaša oziroma označil mesto in obseg besedila, ki je bilo črtano. S popravo očitne pisne napake se vsebina listine ne spreminja oziroma se v vsebino listine ne posega, temveč se le odpravlja pisna napaka, zato očitne pomote ni treba popraviti v prisotnosti strank notarskega zapisa.

Ker pa gre za listino, na kateri se odpravljajo napake v izvorni elektronski obliki, bo notar napako odpravil v elektronskem odpravku notarske listine in ga priložil izvorni listini v elektronski obliki tako, da se onemogoči njuno ločevanje.

K 11. členu

Predlagana določba je redakcijske narave in je povezana s spremembo 5. člena ZN, s katero se odgovornost notarja, ko sestavlja zasebne listine, poenoti z odgovornostjo, ki jo notar nosi pri izpolnjevanju svojih zakonskih pristojnosti javnopravne narave. Enako kot bo notar notarsko listino v fizični ali elektronski obliki podpisal in opremil s svojim pečatom ali žigom, bo ravnal pri sestavljanju zasebne listine.

K 12. členu

Z namenom, da se tudi notarska listina v elektronski obliki šteje za javno listino, se s predlagano določbo poenotijo obligatorne zahteve, ki jih 38. člen veljavnega zakona določa za notarsko listino v fizični obliki. Pravni učinek javne listine bo notarska listina, sestavljena v elektronski obliki, dobila šele s kvalificiranim elektronskim podpisom notarja, ki je listino sestavil in njegovim kvalificiranim elektronskim žigom.

K 13. členu

S predlagano določbo 38.a člena se določa pravilo sestavljanja notarskih listin v elektronski obliki ter pogoji, pod katerimi se bodo tako sestavljene notarske listine šteje za izenačene z notarskimi listinami v fizični obliki, in za katere se šteje, da so javne listine, če so bile upoštevane pri njihovem sestavljanju oziroma odpravljanju vse bistvene formalnosti, določene v veljavnem zakonu.

S predlagano določbo so poleg ostalih formalnosti, ki jih veljavni zakon določa za sestavo notarskih listin v fizični obliki, določene specifične formalnosti za sestavljanje notarskih listin v elektronski obliki:

- elektronski podpis strank in drugih udeležencev ter prič na daljavo ali ob fizični prisotnosti vpričo notarja,
- neposredna varna video povezava z notarjem,
- preverjanje veljavnosti elektronskih podpisov,
- kvalificirani elektronski podpis notarja in njegov kvalificirani elektronski žig.

Odtis kvalificiranega elektronskega podpisa notarja na notarski listini v elektronski obliki mora vsebovati ime in priimek notarja, naziv notar oziroma notarke, ime kraja, v katerem ima notar sedež, ter posnetek lastnoročnega podpisa notarja (faksimile podpisa). Kvalificiran elektronski žig vsebuje grb Republike Slovenije.

Notarska listina v elektronski obliki bo morala vselej vsebovati način preverjanja veljavnosti elektronskih podpisov oseb, ki sodelujejo pri notarski storitvi, pri čemer mora elektronski podpis ustrezati zahtevam Uredbe (EU) št. 910/2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (v nadaljnjem besedilu: uredba eIDAS).

K 14. členu

Z novim 38.b členom se določa, da bo s programsko opremo, ki bo omogočala celovito elektronsko poslovanje notarjev, upravljala Notarska zbornica Slovenije. Minister, pristojen za pravosodje bo na predlog Notarske zbornice Slovenije predpisal podrobnejša pravila o tehničnih zahtevah, ki jih bo moral izpolnjevati informacijski sistem za podporo poslovanja notarja in video-komunikacijski sistem za sestavo notarskih listin na daljavo z možnostjo elektronske identifikacije in elektronske hrambe listin.

Gre za pravila, ki bodo določala način sestavljanja notarskih listin v elektronski obliki in obsegala potrebna opravila in dejanja za opravo uspešne digitalne notarske storitve, to je od izbire notarja in željene notarske storitve do registracije v aplikaciji »Digitalne notarske storitve«, z vnosom zahtevanih podatkov za opravo notarske storitve in izpolnitvijo vnaprej pripravljenih obrazcev, za pregled in preverjanje po Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1, Uradni list RS, št. 68/16 - 2/21), ter protokola izvedbe videokonference.

K 15. členu

S predlagano dopolnitvijo 39. člena veljavnega zakona se sledi rešitvam, ki jih za namene ugotavljanja identitete uporabnika elektronskih storitev organov državne uprave vsebuje Zakon o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja (Uradni list RS, št. 121/21), ter vsebinsko uresničujejo načela, ki sicer izhajajo že iz uredbe eIDAS, in sicer načela objektivnosti, nediskriminacije, preglednosti in sorazmernosti.

Po veljavni ureditvi 39. člena mora notar, preden začne sestavljati notarsko listino, ugotoviti osebno istovetnost strank in drugih udeležencev. Osebno istovetnost pri sestavljanju listine v fizični obliki ugotavlja na podlagi uradnih dokumentov, oziroma če to ni mogoče, na kakršenkoli drug način, po katerem je istovetnost udeleženca mogoče nedvomno izkazati. To sta dva osebna dokumenta, ki vsebujeta sliko, na podlagi katere se lahko nedvomno ugotovi istovetnost osebe, ki sklepa pravni posel. Iz razlogov pravne varnosti se zaradi sestavljanja notarskih listin na daljavo normativna določba o ugotavljanju istovetnosti dopolnjuje z določbo, ki določa način ugotavljanja istovetnosti strank pri sestavljanju notarskih listin na daljavo preko varne video povezave z notarjem.

Ker se pri sestavljanju notarskih listin na daljavo v elektronski obliki istovetnosti strank in drugih fizičnih udeležencev civilnopravnega razmerja ne da ugotoviti zgolj na podlagi kvalificiranega potrdila za elektronski podpis, se s spremembo zakona predlaga, da se pri sestavi notarske listine na daljavo v elektronski obliki istovetnost ugotavlja in preveri z uporabo videoelektronske identifikacije, če oseba ni fizično prisotna pri notarju in je dopolnila 18 let. Ob tako izpolnjenih pogojih ima notar na izbiro možnost, da istovetnost fizične osebe ugotovi na podlagi uradnega identifikacijskega osebne dokumenta, ki vsebuje zapis strojno čitljivih biometričnih podatkov, pri čemer notar pristnost fotografije na identifikacijskem osebne dokumentu potrdi z napravo za branje biometričnih podatkov podobe obraza imetnika identifikacijskega dokumenta, z napravo za brezžični dostop do podatkov na osebne identifikacijskem dokumentu oziroma z vpogledom v evidence izdajatelja identifikacijskega osebne dokumenta. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o osebni izkaznici (Uradni list, št. 41/2021) bo nova osebna izkaznica državljanu omogočala elektronsko identifikacijo in avtentikacijo za dostop do elektronskih storitev ter elektronsko potrdilo za podpisovanje in čezmejno poslovanje. Uporabniki elektronskih storitev bodo imeli na novi osebni izkaznici vse potrebno za svojo identifikacijo v fizičnem in elektronskem pravnem prometu, lahko jo bodo uporabljali tudi za elektronsko podpisovanje. Do potrdila za elektronski podpis na osebni izkaznici bo moč dostopati prek NFC-čitalca ali podobne rešitve.

Istovetnost bo notar lahko ugotovil tudi na podlagi uradnega identifikacijskega osebne dokumenta, opremljenega s fotografijo, ki ima ustrezne lastnosti, to je t.i. biometrična fotografija, v strokovni literaturi označena tudi kot *Full Frontal* in vsebuje celoten imetnikov obraz, del ramen, vrat in v večini primerov vse lase, brez klobuka, čepice ali rute. Podoba obraza od temena do brade mora zajemati 70 % celotne fotografije. Na fotografiji mora biti ustrezno ozadje, osvetlitev in resolucija. Poleg tega bo morala fizična oseba svojo identiteto izkazati tudi s sredstvom elektronske identifikacije visoke ravni zanesljivosti. Če na nobeden od navedenih načinov istovetnosti fizične osebe ne bo mogoče dokazati, predlagana določba omogoča notarju, da istovetnost strank oziroma drugih udeležencev ugotovi na drug način, po katerem je istovetnost mogoče nedvomno izkazati.

Če notarju ne bo mogoče zanesljivo ugotoviti identitete stranke, bo lahko zahteval dodatno izkazovanje identitete z drugimi sredstvi. Če tudi z dodatnimi sredstvi notar ne bo zanesljivo ugotovil identitete stranke, bo notarsko storitev na daljavo odklonil. V nasprotnem primeru, ko

notar zanesljivo ugotovi identiteto strank in drugih udeležencev, začne izvajati zakonske obveznosti po veljavnem zakonu in drugih predpisih.

V tem smislu predlagana določba sledi predpisu, ki ureja izdajanje nacionalnega sredstva elektronske identifikacije. Slednji predvideva izdajo osebne elektronske identitete s strani države, ki bo izdana na enem ali več različnih sredstvih elektronske identifikacije, kjer je eno izmed njih tudi biometrična osebna izkaznica. Zaradi svoje osnovne funkcije izkazovanja istovetnosti osebe v fizičnem svetu je zato po svoji naravi osebna izkaznica primerna tudi za namen elektronske identifikacije po uredbi eIDAS za čezmejno e-poslovanje. Zaradi svoje pravne veljave, tehnološke zasnove in varnostnih mehanizmov pri različnih postopkih, npr. vložitvi vloge, izdelavi, podeljevanju in uporabi osebne izkaznice, je biometrična osebna izkaznica primerna za izdajo sredstva elektronske identifikacije na najvišji ravni zanesljivosti, tj. visoki ravni, kot to določa uredba eIDAS, kar bo omogočalo njenim imetnikom dostop do praktično vseh e-storitev javnega sektorja na celotnem notranjem trgu Evropske unije.

Z namenom pravnega varstva oseb, ki vstopajo v različna civilnopravna razmerja, se bo način ugotovitve istovetnosti oseb, udeleženih pri sestavi notarske listine, vselej navedel v sami listini.

K 16. členu

Notar izdaja razna potrdila o dejstvih, kar pomeni, da med drugim overja tudi prepise listin (kopija oziroma fotokopija je enaka izvorniku). V teh primerih je javna listina samo potrdilo, da je kopija enaka izvorniku.

Določba 61. člena ZN, ki določa pravila za overitev prepisov, se s predlagano določbo dopolnjuje v delu, ki se nanaša na overitev fizične kopije elektronskega izvornika. Notar potrди, da se prepis listine (ki je običajno fotokopija) ujema z izvornikom, če obvlada jezik, v katerem je listina spisana, razen če notar s preslikavo ali skeniranjem naredi fizično ali elektronsko kopijo listine. Notarju je potrebno predložiti izvornik listine. Ta je lahko v fizični ali elektronski obliki. Prepis listine v elektronski obliki je njena fizična kopija, ki jo natisne sam notar iz izvornika listine v elektronski obliki, na katerem je predhodno preveril veljavnost elektronskih podpisov oziroma elektronskih žigov s kvalificirano storitvijo potrjevanja njihove veljavnosti. Tako natisnjena in preverjena fizična kopija listine, ki je bila sestavljena v elektronski obliki, se šteje za overjen prepis, ki se ujema z njenim elektronskim izvornikom. Prav tako se s predlagano določbo ureja možnost, da notar fizični izvornik s skeniranjem pretvori v elektronsko obliko, preveri veljavnost podpisov oziroma žigov, ter potrди oziroma overi elektronski prepis listine.

Poleg ugotovitve in potrditve, da se prepis listine natančno ujema z izvornikom, notar po tretjem odstavku 61. člena veljavnega zakona v potrdilu navede tudi, da gre za prepis listine, ki ga je stranka označila za izvornik, ali da gre za prepis overjenega oziroma navadnega prepisa listine, na kakšen način in s kakšnim sredstvom je listina spisana, s kakšnimi pečati ter koleki je opremljena in kje se po njegovi vednosti ali po strankinem zatrdilu nahaja izvornik. Zaradi pravne varnosti prepisov listin, ki jih potrđijo oziroma overijo slovenski notarji se s predlagano določbo črta možnost overjanja navadnih prepisov listin.

K 17. členu

S predlagano določbo se veljavna ureditev, po kateri je overitev podpisa notarsko potrdilo, s katerim notar potrđuje, da je neka oseba pred njim lastnoročno podpisala listino ali potrdila, da je podpis, ki je že bil na listini resnično njen, ne spreminja. Za vsebino listine notar ne odgovarja in

ni dolžan ugotavljati, ali stranke smejo skleniti posel, na katerega se listina nanaša, mora pa upoštevati vsebino listine, če predpis veže overitev podpisa na izpolnitev določenih pogojev.

V pravnem prometu bo mogoče listine elektronsko podpisati, zato se s spremembo prvega in drugega odstavka 64. člena ZN določa način potrditve podpisa na listini v elektronski obliki. Šteje se, da bo stranka listino v elektronski obliki v pričo notarja podpisala, če jo bo elektronsko podpisala na način iz spremenjenega prvega odstavka 38.a člena ZN. Prav tako se določa, da lahko notar potrdi lastnoročni podpis stranke na skenogramu listine sestavljene v fizični obliki, če stranka v varni video povezavi z notarjem prizna lastnoročni podpis za svoj. Strankam, ki so listino v fizični obliki podpisale in podpis priznale na njenem skenogramu preko neposredne varne video povezave z notarjem, listine ne bo potrebno ponovno elektronsko podpisati. Tako podpisana in overjena listina postane listina v elektronski obliki.

V spremenjenem četrtem odstavku 64. člena veljavnega zakona se določajo bistvene sestavine notarskega potrdila o overitvi, v katerem mora notar navesti način ugotovitve istovetnosti stranke, opravilno številko vpisnika in datum ter preveriti veljavnost elektronskega podpisa. Potrdilo o overitvi v elektronski obliki mora biti povezano z izvorno listino v elektronski obliki, na kateri se podpis overja, ali njenim skenogramom na način, ki onemogoča njuno ločevanje. Elektronsko potrdilo o overitvi, ki je neločljivo povezano z izvorno listino v elektronski obliki, notar elektronsko podpiše s kvalificiranim elektronskim podpisom in opremi s kvalificiranim elektronskim žigom.

K 18. členu

Z novim a64.a členom se ureja postopanje notarja pri vknjižbi pravic na podlagi posla sklenjenega v elektronski obliki in določa izjema od overitve podpisa na listini v elektronski obliki (glej obrazložitev k 64. členu zakona). Po tej izjemi mora biti notarska listina, v zvezi z zemljiškoknjižnim dovolilom (potrdilo o overitvi podpisa oziroma notarski zapis) izdana pisno. S predlagano določbo se iz razloga varstva pravnega položaja strank, za pravne posle, ki vsebujejo zemljiškoknjižno dovolilo in so sklenjeni v elektronski obliki določa, da je en izvod notarskega potrdila o overitvi podpisa oziroma en odpravek notarskega zapisa, ki je sestavljen za vpis v zemljiško knjigo, obvezno izdan v pisni (fizični) obliki in po pravilih notarske hrambe ostane pri notarju, ki vloži predlog za vpis v zemljiško knjigo. Na ta način se zagotavlja, da tisti, ki ima v rokah notarsko potrdilo o overitvi podpisa (oziroma zemljiškoknjižni odpravek notarskega zapisa) v pisni, fizični obliki, lahko predlaga vknjižbo pravice v zemljiško knjigo. Če bo za vložitev zemljiškoknjižnega predloga pooblaščen notar, bo po tretjem in četrtem odstavku 142. člena Zakona o zemljiški knjigi (v nadaljnjem besedilu: ZZK-1, Uradni list RS, št. 58/03, 37/08 – ZST-1, 45/08, 28/09, 25/11, 14/15 – ZUUJFO, 69/17, 11/18 – ZIZ-L, 16/19 – ZNP-1 in 121/21) pisno notarsko listino (potrdilo oziroma odpravek) pretvoril v elektronsko obliko, se podpisal s svojim kvalificiranim elektronskim podpisom, jo opremil z elektronskim žigom in jo skupaj z elektronsko listino o pravnem poslu, ki vključuje zemljiškoknjižno dovolilo, priložil predlogu za vpis v zemljiško knjigo. Po petem odstavku 142. člena ZZK-1 se bo štelo, da je notar s tem, ko je s svojim kvalificiranim elektronskim podpisom podpisal v elektronsko obliko pretvorjeno listino, potrdil, da je izvorno listino sprejel v hrambo.

Z novim tretjim odstavkom spremenjenega 13. člena Zakona o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu (v nadaljnjem besedilu: ZEPEP, Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZEPT, 46/14 in 121/21 – ZEISZ) in fikcijo izenačitve listine izdane v elektronski obliki z listino izdano v pisni obliki, se bo štelo, da je poleg notarske listine (ki se izvorno izda v pisni obliki) tudi priložena listina o pravnem poslu (pogodba) sestavljena v pisni obliki, čeprav je bil posel izvorno sklenjen v elektronski obliki. Izjema od domneve enakovrednosti

pisne in elektronske listine ni absolutna saj se bo elektronska oblika zemljiškoknjižnega dovolila štela za enakovredno pisni obliki le, če bo podpis osebe, ki je izstavila zemljiškoknjižno dovolilo, notarsko overjen.

V primeru, da bodo stranke po overitvi podpisa in po podanem pouku o vložitvi zemljiškoknjižnega predloga nasprotovale njegovi vložitvi, bo notar to listino izročil prodajalcu oziroma osebi po njegovem nalogu (na primer kupcu), ki bo imela enako, kot sedaj možnost predlagati vknjižbo ali za vložitev pooblastiti drugo osebo (na primer drugega notarja). Upravičeni predlagatelj bo lahko le oseba, ki bo izkazala pravni interes v skladu s 128. do 131. členom ZZK-1. Predlagane spremembe v bistvenih značilnostih ne spreminjajo utečenega postopka vknjižbe pravic v zemljiško knjigo in tudi zagotavljajo ustrezno varstvo strank.

Enako kot veljavni zakon v 35. členu določa način označevanja prilog notarske listine v fizični obliki, se s predlaganim tretjim odstavkom novega a64.a člena določa smiselno enako pravilo tudi za elektronske priloge notarskega potrdila iz novega prvega odstavka in elektronske priloge odpravka notarskega zapisa iz novega drugega odstavka a64.a člena ZN.

K 19. členu

Po veljavni ureditvi imajo zakoniti zastopniki državnih organov, oseb, ki izvajajo javna pooblastila, gospodarskih družb in drugih pravnih subjektov, ki se vpisujejo v sodni register, možnost, da deponirajo podpise in odtise pečatov neposredno pri Notarski zbornici Slovenije ali pri izbranem notarju.

Predlagana določba upošteva dejstvo, da je danes možno javno listino izdati in podpisati na elektronski način. Tako se z novim petim odstavkom predlaga, da državni organi, in nosilci javnih pooblastil zaradi overitev podpisov na svojih listinah, poleg deponiranja lastnoročnih podpisov njihovih zakonitih zastopnikov, ki so upravičeni za podpisovanje in odtisov pečatov, ki jih uporabljajo, prigrasijo tudi potrdila za elektronske podpise, ki jih njihove pooblaščenice osebe uporabljajo za elektronsko podpisovanje javnih listin, izvorno izdanih v elektronski obliki. Veljavnost elektronskega podpisa na izvorni javni listini v elektronski obliki, bo notar preveril na podlagi prigrasjenih potrdil za elektronski podpis.

Sistem prigrasitve digitalnih potrdil pooblaščenih podpisnikov e-listin je že vzpostavljen v Zakonu o overitvi listin v mednarodnem prometu (Uradni list RS, št. 9/17), zato predlagatelj pojasnjuje, da je predvidena prigrasitev potrdil za elektronski podpis ustrezna.

K 20. členu

Notar je pooblaščen za izdajo potrdila o tem, da je določena oseba živa, če jo pozna osebno ali je njena istovetnost ugotovljena po določbi 39. člena veljavnega zakona. Ker je mogoče vstopiti v stik z notarjem tudi preko varne video povezave, se veljavna določba 67. člena dopolnjuje tako, da bo oseba lahko pridobila notarsko potrdilo v elektronski obliki, če bo vzpostavila stik z notarjem preko varne video povezave iz spremenjenega 31. člena ZN, notar pa bo lahko na zanesljiv način ugotovil njeno istovetnost. V preostalem delu ostaja določba 67. člena veljavnega zakona nespremenjena.

K 21. členu

V notarskem zapisniku potrjuje notar dejstva, ki so naštetá v 68. členu veljavnega zakona. Z vidika prava družb je pomemben zlasti notarski zapisnik skupščine delniške družbe in notarski zapisnik skupščine družbe z omejeno odgovornostjo o potrditvi sklepov o spremembi družbene pogodbe oziroma drugih dejstvih ter sklepih, ki so bili sprejeti na skupščini. Veljavna določba se dopolnjuje z možnostjo sestave notarskega zapisnika seje organa upravljanja gospodarskega subjekta v elektronski obliki in daje podlago za elektronski podpis predsedujočega.

K 22. členu

Notarski zapis je listina o pravnih poslih ali izjavah volje, za katerega sestavo so predpisane najstrožje zahteve in ima tudi najvišjo stopnjo verodostojnosti. Notarske listine nastanejo bodisi v fizični ali elektronski obliki. Pri notarskih listinah, ki nastanejo v fizični obliki, ločimo med njihovimi izvorniki in odpravki. V skladu s 37. členom veljavnega zakona je obvezna sestavina notarske listine v fizični obliki podpis in pečat oziroma žig notarja ter podpisi strank in drugih udeležencev pravnega posla. Za veljavnost notarske listine v fizični obliki veljavni zakon določa dodatne predpostavke (čitljiv tekst, parafirana vsaka stran listine, pole prešite z jamstvenikom, ki se na zadnji strani pritrdi z lepilnim trakom, pritrditev pa zavarovana z notarskim žigom). Notarska listina v fizični obliki, ki izpolnjuje vse zakonske pogoje, je izvirnik. Ta izvirnik, ki je nastal v pisni obliki, ostane v notarskem spisu, ki se vodi v fizični obliki. Izvirnik notarskega zapisa trajno hrani notar, strankam pa se za uporabo v pravnem prometu izdajajo njegovi odpravki. Če je bil izročen izvirnik notarskega zapisa, se o njem ne sme več izdati odpravek, pač pa prepis (overjen ali navadni). Za izdajo odpravkov veljavni ZN natančno določa upravičence ter izdajo odpravkov omejuje na enega. Enako kot to velja za notarski zapis ima tudi odpravek značilnosti javne listine.

S predlogom zakona se določajo predpostavke za veljavnost in sestavo notarske listine v elektronski obliki. Tovrstno listino bodo podpisale stranke in drugi udeleženci s svojim elektronskim podpisom v varni video povezavi z notarjem, na koncu pa bo listino podpisal notar s svojim kvalificiranim elektronskim podpisom ter opremil z elektronskim žigom. S predlogom zakona se tudi natančno določa vizualizacija kvalificiranega elektronskega podpisa in žiga notarja. To je zagotovilo, da je listino izdelal notar, zato dodatni lastnoročni podpis ni potreben. Zunanjo manifestacijo elektronskega podpisa, ki bo vidna tudi na odpravkih notarskih zapisov, zagotavlja njegova vizualizacija. Poleg tega bo kvalificiran elektronski žig vseboval grb Republike Slovenije.

V opisanih primerih se zdi da izdaja posebnega odpravka notarskega zapisa v elektronski obliki ni potrebna, saj bi zadostovala e-kopija elektronske listine. Ob tem pa se zastavlja vprašanje uporabnosti take e-kopije elektronske notarske listine v pravnem prometu, ki celotne digitalizacije še ne podpira, zato se s predlagano določbo določa način izdelave odpravka sicer elektronske notarske listine v njegovi fizični obliki.

K 23. členu

S predlaganim novim drugim odstavkom 83. člena ZN se določa pravna podlaga tudi za izdajo overitvene klavzule na odpravku v elektronski obliki. Overitvena klavzula bo v tem primeru morala biti neločljivo povezana z izvorno listino v elektronski obliki, na kateri bo na nespremenljiv način dodan pripis »ODPRAVEK NOTARSKEGA ZAPISA«. Vsebovati pa bo morala potrdilo, da se ta odpravek ujema z izvirnikom, označbo iz 76. člena veljavnega zakona ter vse navedbe, ki jih veljavni zakon določa za overitveno klavzulo, ki se vpiše na koncu odpravka v fizični obliki.

K 24. členu

S predlagano spremembo se določba 84. člena veljavnega zakona redakcijsko dopolnjuje na način, da pravilo, po katerem odpravek notarskega zapisa nima pravnega učinka javne listine, če ni potrjena njegova soglasnost z izvirnikom, ali če ni na njem podpis in pečata notarja, velja smiselno enako tudi za odpravek notarskega zapisa, ki je bil sestavljen v elektronski obliki.

K 25. členu

Veljavni ZN v VI. poglavju določa posebna pravila, ki se nanašajo na notarski arhiv in ureja hrambo tudi po prenehanju poslovanja notarja. Dokumentacija notarske pisarne, notarski pečat in žig ter denar, vrednostni papirji in dragocenosti se tudi po prenehanju poslovanja notarja hranijo. Ker bo po spremenjeni določbi 15. člena ZN notar smel kvalificirano potrdilo za elektronski podpis skupaj s kvalificiranim potrdilom za elektronski žig uporabljati samo za dejanja, ki jih je opravil med poslovanjem, se s predlaganim novim četrtim odstavkom 96. člena ZN določa, da mora notar nemudoma po prejemu odločbe o prenehanju (19. člen ZN) preklicati kvalificirano potrdilo za elektronski podpis in kvalificirano potrdilo za elektronski žig. Če notar kvalificiranega potrdila za elektronski podpis in kvalificiranega potrdila za elektronski žig ne bi preklical, se s predlaganim novim četrtim odstavkom 96. člena ZN določa varovalka, po kateri kvalificirani potrdili prekličo Notarska zbornica Slovenije. Namen predlagane določbe je v čim krajšem času po prenehanju poslovanja onemogočiti uporabo kvalificiranega potrdila za elektronski podpis in kvalificiranega potrdila za elektronski žig, ki sta strogo vezana na opravljanje službe notariata.

K 26. členu

Določba 101. člena veljavnega zakona določa, da lahko notarski pomočnik začne opravljati delo v notariatu, ko je vpisan v imenik notarskih pomočnikov, ki ga vodi Notarska zbornica Slovenije. Pred vpisom v imenik notarski pomočnik poda prisego iz drugega odstavka 16. člena veljavnega zakona pred predsednikom Notarske zbornice Slovenije in overi svoj podpis po določbi tretjega odstavka spremenjenega 15. člena ZN. Z namenom, da se veljavna določba uskladi s pravili za elektronsko poslovanje ter notarskemu pomočniku omogoči, da opravlja naloge, za katere ga pooblašča zakon, se s predlagano dopolnitvijo 101. člena ZN redakcijsko določa obveznost notarskega pomočnika, da si v skladu s predpisi, ki urejajo elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja priskrbi kvalificirano potrdilo za elektronski podpis.

K 27. členu

Predlagana rešitev sledi uvedbi možnosti sestavljanja notarskih listin v elektronski obliki, na daljavo v varni video povezavi z notarjem. Tako bo notar, ki bo v primeru daljše odsotnosti oziroma zadržanosti nadomeščal notarja, opravljal vse posle nadomeščanega notarja s polnim pravnim učinkom kot njegov namestnik ter pri sestavljanju notarskih listin uporabljal poleg pečata in žiga nadomeščanega notarja tudi njegov kvalificiran elektronski žig.

K 28. členu

Po 102. členu veljavnega zakona notarski pomočnik sme opravljati vse posle notarja, razen sestavljati notarskih zapisov in notarskih zapisnikov iz 69. člena ZN. V primeru notarjeve odsotnosti ali daljše zadržanosti oziroma v primeru suspenza, ga poleg drugega notarja (začasni namestnik) lahko v njegovem uradnem poslovanju nadomešča tudi notarski pomočnik (notarski namestnik), ki ima pet let praktičnih izkušenj na pravniških delih po opravljenem pravniškem državnem izpitu, od tega najmanj eno leto pri notarju, odvetniku, na sodišču, na državnem

tožilstvu ali pri državnem odvetništvu. Ker po veljavni ureditvi notarski pomočnik pri opravljanju notarskih storitev oziroma nadomeščanju, listine podpisuje z imenom in dostavkom notarski pomočnik ter uporablja pečat in žig notarja, se s predlagano spremembo 104. člena ZN omogoča, da bo tudi v odsotnosti notarja notarski pomočnik lahko nemoteno opravlja notarske storitve v elektronski obliki ter uporabljal kvalificirani elektronski žig nadomeščanega notarja.

K 29. členu

Notarska zbornica Slovenije je pravna oseba s pooblastili, ki jih določa ZN, in ima pravico uporabljati v pečatu in listinah grb Republike Slovenije. Skrbi za ugled, verodostojnost in razvoj notariata ter zastopa interese notarjev, notarskih pomočnikov in notarskih pripravnikov. Zadeve zbornice opravljajo skupščina zbornice, njen izvršni in nadzorni odbor ter predsednik zbornice. Skupščina zbornice sprejema statut zbornice in druge splošne akte, s katerimi ureja organizacijo in poslovanje zbornice in njenih organov. Zbornica vodi tudi centralni register oporok, kot informatizirano bazo podatkov, ki vsebuje podatke o oporokah, sestavljenih v obliki notarskega zapisa, o oporokah, ki so shranjene pri notarju, o oporokah, ki jih sestavi odvetnik ali so mu izročene v hrambo, o sodnih oporokah in oporokah, izročeni v hrambo sodišču na podlagi določb zakona, ki ureja dedovanje. Tako zastavljena baza podatkov, v kateri so na enem mestu zbrani podatki o oporokah sestavljenih v Republiki Sloveniji, lahko sodišču omogoča poenostavljen pregled nad tem, ali se bo v konkretnem primeru uvedlo oporočno dedovanje le, če so podatki o oporokah točni, vpisani in dosledni. Po veljavnem 108.a členu ZN Notarska zbornica Slovenije v soglasju z ministrom, pristojnim za pravosodje izda akt, ki ureja način dostopa in upravičence za dostop do centralnega registra oporok. Ker ta določba ne predstavlja zadostne pravne podlage za določitev višine nadomestila za vpis pravice oporočiteljev v centralni register oporok se v tem delu predlaga njena dopolnitev.

K 30. členu

S predlagano spremembo v drugem odstavku 124. člena ZN se redakcijsko odpravlja pomota v sklicu na 115. člen veljavnega zakona, ki po vsebini ne sledi pravilu mirovanje notariata v primeru, da je notarju izrečena začasna prepoved opravljati notariat. Zaradi uvedbi možnosti sestavljanja notarskih listin v elektronski obliki na daljavo v varni video povezavi z notarjem ter uporabo kvalificiranega potrdila za elektronski podpis in kvalificiranega potrdila za elektronski žig za dejanja, ki jih notar opravlja med poslovanjem, se s predlaganim novim petim odstavkom 124. člena ZN določa pristojnost in obveznost, da se notarju, ki mu je bila izrečena začasna prepoved opravljati notariat, kvalificirano potrdilo za elektronski podpis in kvalificirano potrdilo za elektronski žig nemudoma prekliče.

K 31. členu

S predlagano prehodno določbo se zaradi uvedbe možnosti sestavljanja notarskih listin v elektronski obliki na daljavo v varni video povezavi z notarjem, spreminja drugi odstavek 13. člena ZEPEP.

Določba 13. člena veljavnega ZEPEP določa domnevo, po kateri se šteje, da je elektronska oblika zapisov enakovredna zakonsko predpisani pisni obliki, če so podatki v elektronski obliki dosegljivi in primerni za kasnejšo uporabo. V drugem odstavku pa določa izjemo od te domneve, ki ne velja za tiste pravne posle, za katere poseben zakon predpisuje posebno obliko notarskega zapisa. Gre za pravne posle, ki se po veljavni ureditvi sestavljajo v pisni, fizični obliki, to so:

1. pravni posli, s katerimi se prenaša lastninska pravica na nepremičnini ali s katerimi se ustanavlja druga stvarna pravica na nepremičnini;
2. oporočni posli;
3. pogodbe o urejanju premoženjskih razmerij med zakoncema;
4. pogodbe o razpolaganju s premoženjem oseb, ki jim je odvzeta poslovna sposobnost;
5. pogodbe o izročitvi in razdelitvi premoženja za življenja;
6. pogodbe o dosmrtnem preživljanju in sporazume o odpovedi neuvedenemu dedovanju;
7. darilne obljube in darilne pogodbe za primer smrti ter
8. druge pravne posle, za katere zakon določa, da morajo biti sklenjeni v obliki notarskega zapisa.

Z uvedbo možnosti sestavljanja notarskih listin v elektronski obliki bodo stranke in drugi udeleženci pravnega posla notarsko listino elektronsko podpisali v varni video povezavi z notarjem z uporabo videoelektronske identifikacije. Glede na navedeno bo večino pravnih poslov, ki jih določa veljavni drugi odstavek 13. člena ZEPEP, razen oporočnih razpolaganj, mogoče sklepati v elektronski obliki na daljavo preko varne video povezave z notarjem. Zato se s predlagano spremembo drugega odstavka 13. člena ZEPEP ohranja izjema od domneve iz prvega odstavka 13. člena le za oporočne posle in zemljiškoknjižna dovolila, s katerimi se prenaša lastninska pravica na nepremičnini, ali s katerimi se ustanavlja druga stvarna pravica na nepremičnini. Razlogi za navedeno ureditev so dodatno pojasnjeni tudi v obrazložitvi k novemu a64.a členu ZN.

Poleg navedenega bo po predlagani spremembi 13. člena ZEPEP novi tretji odstavek določal domnevo, da je elektronska oblika zemljiškoknjižnega dovolila enakovredna pisni obliki, če je podpis osebe, ki je izstavila zemljiškoknjižno dovolilo, notarsko overjen. To pomeni, da bo notarski zapis, ki bo vseboval zavezovalni in razpolagalni pravni posel enakovreden notarskemu zapisu v pisni obliki, hkrati pa bo sledil pogojem iz 1. točke prvega odstavka 142. člena ZZK-1. Če pa notarski zapis v elektronski obliki ne bo vseboval zemljiškoknjižnega dovolila, bo njegova oblika enakovredna pisni obliki že na podlagi veljavnega prvega odstavka 13. člena ZEPEP, ki določa, da se (kadar zakon ali drug predpis določa pisno obliko) šteje, da je elektronska oblika enakovredna pisni obliki, če so podatki v elektronski obliki dosegljivi in primerni za kasnejšo uporabo.

K 32. členu

Ker Notarska zbornica Slovenije in notarji ob uveljavitvi sprememb in dopolnitev ZN še ne razpolagajo s programsko opremo, ki bi omogočala izdajanje notarskih listin v elektronski obliki, videoelektronsko identifikacijo in varno video povezavo notarja s strankami oziroma drugimi udeleženci civilnopravnega razmerja, se bodo določbe, ki bodo omogočale sestavo notarskih listin in overitev podpisov v elektronski obliki preko varne video povezave z notarjem začele uporabljati, ko bodo za to zagotovljeni tehnični pogoji.

Minister, pristojen za pravosodje bo z odredbo, ki se bo objavila v Uradnem listu Republike Slovenije, določil datum, od katerega bo mogoče sestavljati notarske listine in overjati podpise preko neposredne varne video povezave z notarjem ter prigrasiti potrdila za elektronski podpis in elektronski žig pooblaščenih oseb državnih organov in nosilcev javnih pooblastil.

K 33. členu

S predlagano prehodno določbo se notarjem in notarskim pomočnikom, ki s kvalificiranimi potrdili za elektronski podpis in elektronski žig še ne razpolagajo, nalaga, da si v roku treh mesecev od uveljavitve tega zakona, priskrbijo kvalificirana potrdila za elektronski podpis in kvalificirana potrdila za elektronski žig v skladu s predpisi, ki urejajo elektronsko identifikacijo in storitve zaupanja.

K 34. členu

S predlagano določbo se določa šestmesečni rok za izdajo podzakonskega akta o merilih in postopku za ugotavljanje primernosti prostorov in opreme iz novega sedmega odstavka 8. člena ZN.

Predlagatelj ocenjuje, da bo vzpostavljena programska oprema podlaga, ki bo omogočala celovito elektronsko poslovanje notarjev, kar bo imelo posledice v uskladitvi veljavnega Pravilnika o poslovanju notarja s tehničnimi zahtevami video-komunikacijskega sistema za sestavo notarskih listin na daljavo z možnostjo elektronske identifikacije in elektronske hrambe listin. V zvezi z navedenim se določa šestmesečni rok, v katerem bo ministrstvo uskladilo Pravilnik o poslovanju notarja z določbami tega zakona.

K 35. členu

Ker se s predlaganimi spremembami in dopolnitvami veljavnega ZN določajo administrativne poenostavitve pri zagotavljanju opreme in prostorov, ki so potrebni in primerni za opravljanje notariata, kot enega izmed pogojev za imenovanje notarja ter z namenom, da se ministrstvu v skladu z določbami o varstvu osebnih podatkov omogoči dostop do tistih podatkov, ki jih potrebuje za preverjanje pogoja vreden javnega zaupanja, se s prehodno določbo določa, da se postopki za imenovanje notarjev, ki so se začeli pred začetkom uveljavitve tega zakona, nadaljujejo in dokončajo po dosedanjih predpisih. Za tiste primere, ko bo postopek za imenovanje notarjev uveden še pred izdajo podzakonskega akta o merilih in postopku za ugotavljanje primernosti prostorov in opreme iz novega sedmega odstavka 8. člena ZN, se predlaga, da se tudi peti odstavek in drugi stavek šestega odstavka spremenjenega 15. člena zakona, ki sta povezana z izdajo tega podzakonskega akta, začneta uporabljati šest mesecev od uveljavitve tega zakona.

K 36. členu

S predlagano spremembo 14. členom ZN se poleg najnižje zavarovalne vsote določa nova obveznost zavarovalnic, sklepati zavarovanja poklicne odgovornosti za škodo, ki utegne nastati tudi po prenehanju zavarovalne pogodbe, če vzrok za nastalo škodo ali nastanek škode izvira iz časa trajanja zavarovalne pogodbe, zato se s prehodno določbo določa daljše obdobje 12. mesecev za prilagoditev zavarovalnih pogodb spremenjeni določbi 14. člena veljavnega zakona. Ker po veljavni ureditvi notarji sklepajo zavarovalne pogodbe individualno in jih letno obnavljajo, notarjem zapade letna obveznost obnove zavarovalne pogodbe različno, zato ministrstvo ocenjuje, da bo obdobje 12. mesecev od uveljavitve tega zakona omogočalo, da bodo vsi notarji veljavne zavarovalne pogodbe lahko pravočasno uskladili.

S predlogom zakona se tudi določa najnižja zavarovalna vsota poklicne odgovornosti notarjev, zato bo z uveljavitvijo tega zakona prenehala veljati Odredba o najnižji zavarovalni vsoti (Uradni list RS, št. 80/94), pri čemer se bo njena vsebina, ki določa višino najnižje zavarovalne vsote

uporabljala enako obdobje kot je določeno za prilagoditev zavarovalnih pogodb spremenjeni določbi 14. člena veljavnega zakona, to je še 12 mesecev od uveljavitve tega zakona.

K 37. členu

Za uveljavitev zakona je predlagan splošni 15-dnevni vacatio legis.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO:

Zakon o notariatu

(Uradni list RS, št. 2/07 – uradno prečiščeno besedilo,
33/07 – ZSReg-B, 45/08, 91/13 in 189/20 – ZFRO)

5. člen

Notar sme na zahtevo strank sestavljati tudi zasebne listine. V nepravdnih zadevah pred sodišči in v nespornih stvareh pred drugimi državnimi organi sme zastopati stranke kot pooblaščenec, če so zadeve v neposredni zvezi s kakšno notarsko listino, sestavljeno pri njem.

Kadar opravlja zadeve iz prejšnjega odstavka, ima notar pravice in dolžnosti ter odgovarja kot odvetnik.

Notar ne sme zastopati stranke v postopku, v katerem se v celoti ali deloma izpodbija listina, pravni posel ali drugo dejanje, pri katerem je sodeloval kot notar v smislu 2. člena tega zakona.

5.a člen

Za potrebe notarskih storitev je notar dolžan sam pridobiti podatke oziroma dokazila o podatkih iz uradnih evidenc, ki jih vodijo državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti ali nosilci javnih pooblastil, in teh podatkov oziroma dokazil ne sme zahtevati od strank. Organi in nosilci javnih pooblastil so zahtevane podatke notarjem dolžni posredovati brezplačno, razen podatkov, ki jih organi samoupravnih lokalnih skupnosti posredujejo v skladu z zakonom, ki ureja urejanje prostora.

Za pridobitev osebnih podatkov in podatkov, ki predstavljajo davčno tajnost, mora notar pridobiti pisno privolitev stranke, na katero se podatki nanašajo. Notar mora na možnost, da podatke pridobi sam, stranko posebej opozoriti in ji ponuditi v podpis privolitev iz tega odstavka.

8. člen

Za notarja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje naslednje pogoje:

1. da je državljan Republike Slovenije ali druge države članice Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora ali državljan Švicarske konfederacije ali države članice Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj,
2. da je poslovno sposoben in ima splošno zdravstveno zmožnost,

3. da ima v Republiki Sloveniji pridobljen strokovni naslov univerzitetni diplomirani pravnik ali strokovna naslova diplomirani pravnik (UN) in magister prava oziroma je v tujini končal primerljivo izobraževanje s področja prava, ki se dokazuje s tujo listino o izobraževanju in priloženim mnenjem o izobraževanju ali z odločbo o priznavanju izobraževanja za namen zaposlovanja ali z odločbo o nostrifikaciji,
4. da je opravil pravniški državni izpit,
5. da ima pet let praktičnih izkušenj na pravniških delih po opravljenem pravniškem državnem izpitu, od tega najmanj eno leto pri notarju, na sodišču, pri odvetniku, na državnem tožilstvu ali pri državnem pravobranilstvu,
6. da je vreden javnega zaupanja za opravljanje notariata,
7. da aktivno obvlada slovenski jezik,
8. da ima opremo in prostore, ki so potrebni in primerni za opravljanje notariata,
9. da še ni dopolnil 64 let.

Ne glede na 1. točko prejšnjega odstavka je ob pogoju pravne in dejanske vzajemnosti lahko imenovan za notarja tudi državljan države, ki ni članica Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora ali ni državljan Švicarske konfederacije ali države članice Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj.

Šteje se, da pogoj iz 5. točke prvega odstavka tega člena izpolnjuje tudi oseba, ki je pravniško delo opravljala pri notarju, sodišču, odvetniku oziroma organu s funkcijami državnega pravobranilstva v tuji državi, če je takšno delo koristno za usposobljenost, ki jo zahteva opravljanje notariata v Republiki Sloveniji.

Šteje se, da pogoj iz 5. točke prvega odstavka tega člena izpolnjuje tudi oseba, ki je redni ali izredni profesor civilnega prava.

Pogoja iz 6. točke prvega odstavka tega člena ne izpolnjuje tisti, za katerega je na podlagi dosedanjega dela, ravnanja ali obnašanja utemeljeno sklepati, da notarskega poklica ne bo opravljal strokovno, pošteno ali da kot notar ne bo varoval ugleda notarskega poklica ter nepristranskosti, ali kdor je bil obsojen za kaznivo dejanje, zaradi katerega je moralno nevreden za opravljanje notariata, dokler se kazenska sankcija po zakonu ne izbriše.

14. člen

Notar mora skleniti zavarovalno pogodbo za škodo, za katero je odgovoren strankam po obligacijskih predpisih.

Minister, pristojen za pravosodje, določi najnižjo zavarovalno vsoto. Predlog glede višine zavarovalne vsote pošlje minister, pristojen za pravosodje, Notarski zbornici Slovenije, ki lahko v 30 dneh poda pripombe na predlog. Minister, pristojen za pravosodje, na pripombe ni vezan.

Notar je dolžan zavarovalno pogodbo iz prvega odstavka tega člena v 30 dneh uskladiti z zavarovalno vsoto iz prejšnjega odstavka.

15. člen

Pred prisego si mora notar priskrbeti pečat in žig. Pečat in žig morata vsebovati grb Republike Slovenije, ime in priimek notarja, naziv notarskega mesta in ime kraja, v katerem ima notar sedež.

Odtis pečata in žiga iz prejšnjega odstavka ter notarjev podpis overi predsednik okrožnega sodišča, na območju katerega ima notar sedež. Overjena odtisa pečata in žiga ter overjeni notarjev podpis deponira predsednik sodišča pri Notarski zbornici Slovenije.

Za potrebe elektronske sestave listin iz 2. člena tega zakona si mora notar pred prisego priskrbeti varen elektronski podpis kot notarski elektronski podpis, overjen s kvalificiranim potrdilom v skladu s tretjim odstavkom 38.a člena tega zakona. Zahtevo za izstavitev kvalificiranega potrdila in izkaznice za notarski elektronski podpis je treba predložiti Notarski zbornici Slovenije. S prenehanjem notarske službe ali ob suspenzu preneha tudi pooblastilo za uporabo elektronskega notarskega podpisa. Notar mora izkaznico vrniti Notarski zbornici Slovenije in zahtevati preklic kvalificiranega potrdila.

28. člen

Pečat in žig iz 15. člena tega zakona sme notar uporabljati samo za dejanja, ki jih je opravil med poslovanjem.

Pečat in žig mora skrbno varovati pred dostopnostjo tretjim osebam. Če notarju pečat ali žig izgine ali ga izgubi, mora o tem brez odlašanja obvestiti Notarsko zbornico Slovenije.

Novi pečat in žig, ki se morata po obliki razlikovati od prejšnjih, notar lahko uporablja po overitvi odtisov po drugem odstavku 15. člena tega zakona.

Enako velja, če je treba spremeniti vsebino pečata in žiga zaradi spremembe notarjevega imena ali sedeža.

Če se prejšnji pečat ali žig najde ali spremeni, ga mora notar predati Notarski zbornici Slovenije, ki ga komisijsko uniči.

Če notar spremeni podpis, ga sme uporabljati šele potem, ko je overitev novega podpisa deponirana po drugem odstavku 15. člena tega zakona.

Določbe prejšnjih odstavkov se smiselno uporabljajo tudi za elektronski podpis in žig.

31. člen

Notarske listine so lahko v fizični ali elektronski obliki.

Notarske listine v fizični obliki morajo biti pisane na papir, ki glede formata in kakovosti ustreza standardom, določenim z aktom Notarske zbornice Slovenije. Notarske listine v fizični obliki smejo biti ročno izpisane s trajno obstojnim črnilom ali z napravami za pisanje besedil, ki omogočajo trajno obstojen zapis. Uporaba drugih postopkov zapisovanja je dovoljena le, če zagotavljajo enake značilnosti kot natipkana listina.

Notarske listine v elektronski obliki morajo izpolnjevati pogoje za zapis in hrambo podatkov v elektronski obliki glede nespremenljivosti, verodostojnosti in zanesljivosti shranjevanja, ki so določeni z zakonom.

34. člen

V notarski listini v fizični obliki se ne sme ničesar izbrisati. Če je treba del besedila prečrtati, mora biti to storjeno tako, da prečrtani tekst ostane čitljiv.

Če je treba besedilo v listini v fizični obliki spremeniti ali ga dopolniti, se sme to storiti na koncu listine v fizični obliki, s tem da mora biti nedvoumno označeno, na kateri del besedila listine v fizični obliki se sprememba ali dostavek nanaša. Prav tako morata biti na koncu označena mesto in obseg besedila, ki je bilo črtano v smislu prejšnjega odstavka.

37. člen

Notarsko listino v fizični obliki na koncu lastnoročno podpiše notar, ki jo je sestavil, poleg podpisa pa pritisne svoj pečat ali žig.

Poleg notarja podpišejo na koncu listino v fizični obliki udeleženci. Priče jo podpišejo, če je njihovo sodelovanje pri sestavi listine po zakonu potrebno.

Če udeleženec ne zna ali ne more pisati, mora biti to v listini zapisano. V tem primeru morata pri sestavi listine sodelovati dve pismeni priči ali drugi notar, pred katerimi postavi udeleženec na listino svoj ročni znak, kar potrdita priči oziroma drugi notar s svojim podpisom.

Priči iz prejšnjega odstavka izbere udeleženec.

38. člen

Če na notarski listini v fizični obliki ni podpisa in pečata ali žiga notarja oziroma na notarski listini v elektronski obliki ni varnega elektronskega podpisa overjenega s kvalificiranim potrdilom notarja, ki je listino sestavil, takšna listina nima pravnega učinka javne listine.

Posledice ostalih kršitev določb 31. do 37. člena tega zakona za verodostojnost notarske listine oceni sodišče, če ta zakon ne določa drugače.

38.a člen

Notarsko listino v elektronski obliki elektronsko podpišejo udeleženec ter priče, kadar je njihova udeležba potrebna, z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom. Tako podpisano listino podpiše notar z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom. Nato doda notar listini časovni žig. Tako podpisana listina je enakovredna notarski listini z lastnoročnim podpisom in žigom ali pečatom notarja in ima zato enako veljavnost.

Notarska zbornica v soglasju z ministrom, pristojnim za pravosodje, in ministrom, pristojnim za javno upravo, izmed overiteljev, ki izdajajo kvalificirana potrdila, določi seznam overiteljev, ki ta potrdila izdajajo notarjem. Overitelji iz seznama vodijo evidenco izdanih kvalificiranih potrdil notarjem ločeno od drugih kvalificiranih potrdil.

39. člen

Preden začne notar sestavljati notarsko listino, mora ugotoviti osebno istovetnost strank in drugih udeležencev.

Osebno istovetnost ugotavlja na podlagi uradnih dokumentov (osebne izkaznice, potnega lista) oziroma če to ni mogoče, na kakršenkoli drug način, po katerem je istovetnost udeleženca mogoče nedvomno izkazati.

Pri elektronskih listinah se istovetnost ugotavlja na podlagi kvalificiranega potrdila. (črtan)

Način ugotovitve istovetnosti oseb, udeleženih pri sestavi notarske listine, mora biti vselej naveden v listini.

61. člen

Notar sme potrditi, da se prepis listine ujema z izvornikom, če obvlada jezik, v katerem je listina spisana, razen če notar s preslikavo naredi fizično ali elektronsko kopijo listine.

Prepis se mora ujemati z listino v vseh njenih pisnih podrobnostih, tudi v pravopisu, ločilih, okrajšavah besed in pisnih napakah. Če so posamezna mesta v listini spremenjena, dopolnjena, izbrisana ali prečrtana, je treba to v potrdilu o overitvi navesti. Prav tako je treba navesti, da je listina raztrgana, poškodovana ali sicer po zunanjem videzu sumljiva.

Notar potrdi prepis listine potem, ko ga primerja z izvornikom in ko ugotovi, da se prepis natančno ujema z njim. Poleg te ugotovitve v potrdilu navede, da gre za prepis listine, ki ga je stranka označila za izvornik, ali da gre za prepis overjenega oziroma navadnega prepisa listine; na kakšen način in s kakšnim sredstvom je listina spisana; s kakšnimi pečati ter koleki je opremljena; kje se po njegovi vednosti ali po strankinem zatrdilu nahaja izvornik.

Če je na listini kakšna pripomba ali klavzula, se mora tudi ta vnesti v prepis.

Če se overja prepis dela listine ali izpisek iz listine, mora biti iz prepisa razvidno, kateri deli izvornika so ostali neprepisani.

Overitve prepisov se ne vpisujejo v notarski vpisnik.

64. člen

Notar sme potrditi, da je stranka vpričo njega lastnoročno ali varno elektronsko podpisala listino ali dala nanjo svoj ročni znak, ali da je podpis ali ročni znak, ki je že na listini, vpričo njega priznala kot svojega.

Pri overitvi varnega elektronskega podpisa notar preveri veljavnost kvalificiranega potrdila, kot to določata zakon in notranja pravila overitelja.

Overitev se vpiše na izvirno listino v fizični obliki z navedbo, kako je bila ugotovljena istovetnost ter ugotovitevijo, da je podpis ali ročni znak pristen. Overitvena klavzula vsebuje opravilno številko vpisnika ter datum, notarjev podpis in pečat.

Overitev se doda k listini v elektronski obliki z navedbo, kako je bila ugotovljena istovetnost ter veljavnost elektronskega podpisa, opravilno številko vpisnika in datumom, in jo notar skupaj z listino varno elektronsko podpiše.

Podpis osebe, katere pravico, ki se vpisuje v zemljiško knjigo, se prenaša, spreminja, obremenjuje ali preneha, lahko na zemljiškoknjižnem dovolilu kot zasebni listini overi samo notar.

Pred overitvijo podpisa lastnika na zasebni listini, s katero se nepremičnina odtuji ali obremeni, je notar dolžan pogodbene stranke, ki so prisotne pri overitvi, opozoriti, da je za vsebino listine notar odgovoren le, če jo sestavi v obliki notarskega zapisa.

Ko notar overi podpis na zasebni listini, s katero se nepremičnina odtuji ali obremeni, v njej navede opozorilo iz prejšnjega odstavka.

Pri overjanju podpisa se mora notar seznaniti z vsebino listine samo toliko, kolikor je to potrebno, da izpolni rubrike vpisnika o overitvah in potrdilih. Notar ni odgovoren za vsebino listine in ni dolžan ugotavljati, ali stranke smejo skleniti posel, na katerega se listina nanaša. Določbe 23. člena tega zakona se glede overitev podpisov po notarju ne uporabljajo.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka pa mora notar upoštevati vsebino listine, kolikor predpis veže overitev podpisa na izpolnitev določenih pogojev.

65. člen

Če overja podpis zastopnikov državnih organov, oseb, ki izvajajo javna pooblastila, gospodarskih družb in drugih pravnih subjektov, ki se vpisujejo v sodni register, sme notar to potrditi v overitveni klavzuli samo, kadar mu je znano, da je oseba, ki podpisuje, zastopnik te osebe ali če je to poprej ugotovil.

Notar lahko overi podpise zakonitih zastopnikov državnih organov, oseb, ki izvajajo javna pooblastila, gospodarskih družb in drugih pravnih subjektov, ki se vpisujejo v sodni register, na podlagi podpisov in odtisov pečatov, ki jih zakoniti zastopniki pri tem uporabljajo. Ti podpisi in odtisi pečatov morajo biti deponirani pri Notarski zbornici Slovenije. Podpisi in odtisi pečatov se deponirajo neposredno pri Notarski zbornici Slovenije ali preko izbranega notarja.

Notarska zbornica Slovenije posreduje podpise in odtise pečatov, deponirane v skladu s prejšnjim odstavkom, vsem notarjem na območju Republike Slovenije.

Notar lahko overi podpise oseb, pooblaščenih za zastopanje gospodarskih družb, tudi na podlagi pri njem deponiranih podpisov in odtisov pečatov.

Potrditev časa, ko je bila listina predložena na vpogled

67. člen

Notar sme potrditi, da določena oseba živi, če jo pozna osebno ali če je njena istovetnost ugotovljena po določbi 39. člena tega zakona.

V izvorniku notarskega potrdila, ki se izroči stranki, mora notar potrditi, da je bila oseba pri njem, ter navesti dan, mesec in leto, na zahtevo stranke pa tudi uro, ko se je to zgodilo, in način ugotovitve istovetnosti osebe, na katero se nanaša potrdilo.

69. člen

Če je notar poklican, da bi potrdil sklepe organov upravljanja podjetij, zadrug ali drugih pravnih oseb, mora navesti v zapisniku dan in čas seje, opisati potek seje, kolikor je to pomembno za presojo pravilnosti postopkov, ter zapisati sklepe, ki so bili na seji sprejeti. Prav tako mora izpričati druga dejstva, kadar tako zahteva zakon.

Zapisnik podpiše tudi oseba, ki je predsedovala seji organa.

Na zahtevo kateregakoli udeleženca seje mora notar ugotoviti tudi osebno istovetnost predsedujočega in drugih udeležencev seje ter to navesti v zapisniku.

72. člen

Odpravke, potrdila, prepise in izpiske izdaja notar oziroma njegov namestnik, pri katerem so listine v hrambi.

Če je bil izročen izvornik notarskega zapisa, se o njem ne sme več izdati odpravek, ampak samo prepis.

83. člen

Overitvena klavzula se vpiše na koncu odpravka ter mora vsebovati: potrdilo, da se ta odpravek ujema z izvornikom, označbo iz 76. člena tega zakona, navedbo prilog iz prejšnjega člena, navedbo, za koga je ta odpravek sestavljen, ter navedbo kraja in časa izdaje odpravka s podpisom in pečatom notarja.

84. člen

Odpravek notarskega zapisa nima pravnega učinka javne listine, če ni potrjena soglasnost odpravka z izvornikom ali če ni na njem podpisa in pečata notarja.

Posledice ostalih kršitev določb 81. do 83. člena tega zakona za verodostojnost odpravka oceni sodišče.

96. člen

Ko prejme odločbo iz četrtega odstavka 19. člena tega zakona, mora notar brez odlašanja izročiti Notarski zbornici Slovenije vse listine, spise, vpisnike in knjige ter druge evidence skupaj z notarskim pečatom in žigom ter denarjem, vrednostnimi papirji in dragocenostmi po stanju, v kakršnem se nahajajo na dan prejema odločbe.

Dokumentacijo in predmete iz prejšnjega odstavka (notarski arhiv) zapisniško prevzame tričlanska komisija, ki jo sestavljajo člani organov Notarske zbornice Slovenije.

Poleg notarja lahko sodeluje pri prevzemu delavec Notarske zbornice Slovenije, ki ga določi njen predsednik.

101. člen

Prosto mesto notarskega pomočnika na predlog notarja razpiše Notarska zbornica Slovenije. Rok za prijavo ne sme biti krajši od 15 dni. Poleg dokazil o izpolnjevanju pogojev iz 100. člena tega zakona je kandidat dolžan prijavi na razpis priložiti svoj življenjepis.

Izbiro opravi Notarska zbornica Slovenije v soglasju z notarjem, pri katerem je prosto mesto notarskega pomočnika. Notarska zbornica Slovenije imenuje izbranega kandidata za notarskega pomočnika in ga vpiše v imenik notarskih pomočnikov.

Zoper odločbo o imenovanju notarskega pomočnika ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor.

Notarski pomočnik lahko začne opravljati delo v notariatu, ko je vpisan v imenik notarskih pomočnikov, ki ga vodi Notarska zbornica Slovenije.

Pred vpisom v imenik notarski pomočnik poda prisego iz drugega odstavka 16. člena tega zakona pred predsednikom Notarske zbornice Slovenije in overi svoj podpis po določbi drugega odstavka 15. člena tega zakona.

104. člen

Začasni namestnik vodi notarsko pisarno v imenu in za račun odsotnega notarja, ter uporablja pečat in žig nadomeščenega notarja.

Če začasni namestnik in notar medsebojnega razmerja v zvezi z nadomeščanjem ne uredita sporazumno, posreduje pred vložitvijo tožbe predsednik Notarske zbornice Slovenije.

105. člen

Notarski namestnik, ne glede na prvi odstavek 102. člena tega zakona, opravlja vse posle nadomeščenega notarja s polnim pravnim učinkom kot njegov namestnik, uporablja pa pečat in žig nadomeščenega notarja.

108.a člen

Zbornica vodi centralni register oporok.

Centralni register oporok se vodi kot informatizirana baza podatkov.

Akt, ki ureja način dostopa in upravičence za dostop do centralnega registra oporok izda zbornica v soglasju z ministrom, pristojnim za pravosodje.

124. člen

Notarju, ki je izvoljen ali imenovan v državno funkcijo, ki zahteva poklicno opravljanje, v času opravljanja te funkcije opravljanje notariata miruje.

Opravljanje notariata miruje tudi notarju, ki mu je bila izrečena kazen zapora v trajanju do šest mesecev, ter notarju, ki mu je bila izrečena začasna prepoved opravljanja notariata (prvi odstavek 115. člena), za čas, dokler ti ukrepi trajajo.

V primerih iz prvega in drugega odstavka tega člena določi začasnega namestnika v smislu 103. člena tega zakona predsednik zbornice.

Začasni namestnik iz prejšnjega odstavka vodi poslovanje in podpisuje listine v svojem imenu in za svoj račun.

Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu

(Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo,
61/06 – ZEPT, 46/14 in 121/21 – ZEISZ)

13. člen

(1) Kadar zakon ali drug predpis določa pisno obliko, se šteje, da je elektronska oblika enakovredna pisni obliki, če so podatki v elektronski obliki dosegljivi in primerni za kasnejšo uporabo.

(2) Določbe prejšnjega odstavka ne veljajo za:

1. pravne posle, s katerimi se prenaša lastninska pravica na nepremičnini ali s katerimi se ustanavlja druga stvarna pravica na nepremičnini;
2. oporočne posle;
3. pogodbe o urejanju premoženjskih razmerij med zakoncema;
4. pogodbe o razpolaganju s premoženjem oseb, ki jim je odvzeta poslovna sposobnost;
5. pogodbe o izročitvi in razdelitvi premoženja za življenja;
6. pogodbe o dosmrtnem preživljanju in sporazume o odpovedi neuvedenemu dedovanju;
7. darilne obljube in darilne pogodbe za primer smrti;
8. (prenehala veljati);
9. druge pravne posle, za katere zakon določa, da morajo biti sklenjeni v obliki notarskega zapisa.